

Izdaja delavski svet Zelezarne Ravne

 Ureja uredniški odbor:  
 Janko Dežman, Vida Gregor, Avgust Knez, Marjan Kolar, Franjo Miklave, Helena Nerat, Rudolf Rajzer, Ivan Vušnik, Milan Zafošnik

 Glavni in odgovorni urednik  
 Marjan Kolar  
 Telefon 86 031, int. 304

Tiska ČGP Mariborski tisk

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

## Usmerjeno izobraževanje v občini Ravne in koroški regiji

Gradivo za razpravo

Koncept usmerjenega izobraževanja v občini Ravne na Koroškem izhaja iz »skupnih programskih osnov v usmerjenem izobraževanju« — iz tez za zakon o usmerjenem izobraževanju ter resolucije za VIII. kongres ZKS (36., 37., 38., 39. in 40. točka) ter vrste drugih dokumentov, ki so starejšega datuma. Resolucija X. kongresa ZKJ vsebuje stališče, da je treba v začetku usmerjenega

izobraževanja zagotoviti skupno vzgojno izobrazbeno osnovo, ki zajema splošno kulturno, družboslovno-ekonomsko, naravoslovno-matematično in proizvodno-tehnično vsebino.

Iz skupne vzgojno izobrazbene osnove, ki je politehnično zasnovana, pa izhajajo programske usmeritve, ki po vsebini, trajanju in organizaciji izobraževanja temeljijo na zahtevah in spremem-

bah v strukturi dela tako v temeljnih poklicih kakor tudi v osebnih in družbenih potrebah po permanentnem izobraževanju.

Temeljna naloga skupnih programskih osnov pa je v tem, da daje na začetku usmerjenega izobraževanja vzgojno izobrazbeno podlago za vsakršno poklicno izobraževanje ter možnost horizontalnih in vertikalnih prehodov v usmerjenem izobraževanju. Učencem daje možnost za aktivno vključevanje v samoupravne procese ter da se lahko hitro prilagodijo spremembam v delitvi dela in sodobnim življenjskim razmeram, ki jih porajata družbeni in gospodarski razvoj.

Skupne programske osnove zajemajo naslednja vzgojno izobrazovalna področja:

— splošno kulturno: slov. jezik, tuji jezik, umetnostna vzgoja, telesna in zdravstvena vzgoja ter obramba in zaščita;

— družboslovno ekonomsko: samoupravljanje s temelji marksizma (STM), zgodovina, geografija;

— naravoslovno-matematično: matematika, fizika, kemija, biologija;

— proizvodno-tehnično: osnove tehnike in proizvodnje ter proizvodno delo.

Predmete skupne programske osnove razvršča predmetnik, ki

določa tudi število ur po predmetih in po letih.

V drugem letu izobraževanja so poleg skupne programske osnove v naši republiki za razliko od drugih republik že tudi primarne programske usmeritve, ki so za vse učence obvezne. Vsak učenec izbere eno izmed njih v skladu s svojimi sposobnostmi in dosedanjim uspehom pri obvladovanju skupne programske osnove v I. letu, v skladu s poklicno željo in potrebami združenega dela. Primarne programske usmeritve pomenijo vzgojno izobrazbeno orientacijo.

S primerno programske usmeritve se nadalje preizkušajo in potrjujejo poklicne želje in odločitve ter interesi in sposobnosti učencev v drugem letu usmerjenega izobraževanja. Po uspešno končani programski usmeritvi učenec nadaljuje izobraževanje za poklic. Primarna programska usmeritev je torej podlaga in izhodišče za finalno poklicno izobraževanje. Primarne programske usmeritve predstavljajo programi, ki izhajajo iz ustreznih kombinacij predmetov skupne programske osnove, vključujejo pa tudi druge usmeritvene programe.

Šola omogoča učencem, da si v skladu z možnostmi in interesi izberejo tudi prostovoljni izbirni

(Nadaljevanje na 3. strani)

## Proizvodnja slovenskih železarn v aprilu

Po štirih mesecih izvrševanja nalog gospodarskega plana sta samo dve delovni organizaciji v SOZD SŽ, ki sta letos dali tržišču več proizvodov kot v enakem obdobju lani. To sta Železarna Jesenice in Žična Celje. Njun prispevek je tolikšen, da znaša letošnja blagovna proizvodnja za SOZD SŽ 107 % proizvodnje ob koncu aprila lanskega leta. Ob upoštevanju letošnjih planskih nalog pa presega načrtovano količino blagovne proizvodnje edino »Žična«, v vseh drugih DO pa zaostajajo za planom. Velik skok so prejšnji mesec naredili pri proizvodnji traktorjev v Železarni Store. V marcu so jih izdelali 270, aprila je pa znašala proizvodnja 385.

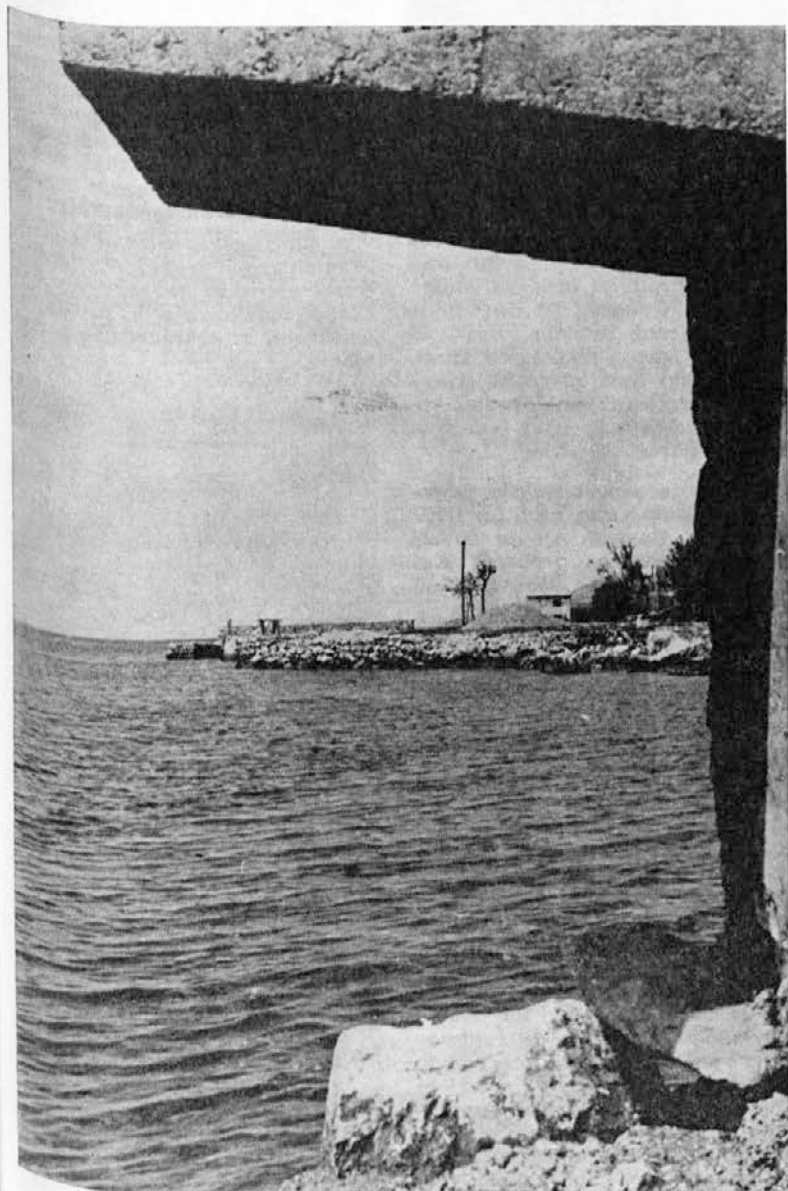
Vse tri železarne so letos po štirih mesecih izvozile več kot v enakem obdobju lani, predelovalci žice pa manj. Zbirni plan izvoza so presegli samo v Železarni Ravne, kjer je znašala dosežena

vrednost izvoza v aprilu 148 % poprečno mesečno načrtovane vrednosti. V aprilu so tudi v Plamenu presegli poprečno mesečno načrtovano vrednost izvoza za 46 %. Pri vrednosti prodaje so na slabšem kot ob koncu aprila lani samo v Tovilu in Verigi. Več sredstev, kot je poprečno načrtovano za mesec, so pa zbrali za prodano blago v Železarni Jesenice, v Tovilu in v Žični. Kratek povzetek stanja je: z doseženimi rezultati po štirih mesecih dela v letošnjem letu ne smemo biti zadovoljni.

V aprilu so bili doseženi naslednji rezultati izvrševanja linearnega načrta.

Proizvodnja surovega železa je bila dosežena 100 %, vendar zaradi zadovoljive proizvodnje jenskih plavžev, kjer so mesečni načrt presegli za 4 %. V Železarni Store niso obratovali ves mesec na elektroplavžu po zastoju in

(Nadaljevanje na 2. strani)



Beton osvaja obalo

(Nadaljevanje s 1. strani)

so izvršili le 83 % mesečnega načrta, po njihovem operativnem planu pa 68 %.

Proizvodnja surovega jekla je bila dobra in so v vseh treh železarnah presegli poprečno načrtovano proizvodnjo. Boljši rezultati so bili pri proizvodnji SM jekla, kjer je bila izvršitev plana 108 %, pri elektro jeklu znaša skupna izvršitev za SZ 98 %, ker so v elektro jeklarni na Jesenicah izvršili plan samo 93 %. Proizvodnja surovega jekla je tudi zbirno za prve štiri mesece letošnjega leta 2 % nad načrtovano količino.

Plan blagovne proizvodnje so izvršili v Železarni Jesenice 95 %, v Železarni Ravne 108 % in v Železarni Štore 87 %. V Železarni Jesenice je glavna količina zaostanka pri proizvodnji v novi hladni valjarni, v Železarni Štore pa pri proizvodnji surovega jekla za prodajo. Navedeni postavki predstavljata tudi glavni vzrok za zaostajanje v izvrševanju plana blagovne proizvodnje v preteklih mesecih in tako tudi za zbirne podatke prvih štirih mesecev.

Med predelovalci žice so izvršili mesečni načrt blagovne proizvodnje: v Plamenu 95 %, v Verigi 80 %, v Tovilu 80 % v Žični 116 % in skupno 93 %.

Odpredna blaga za tržišče poteka ugodno in je večina delovnih organizacij odpredala celo več proizvodov, kot so jih izdelali v aprilu.

Mesečni načrt vrednosti prodaje so presegli v Železarni Jesenice za 12 %, v Železarni Ravne so zaostali za malenkost, kar daje zaokroženo 100 % izvršitev, v Železarni Štore so pa zaostali 9 % za načrtovano vrednostjo. Zanimiva je primerjava izvrševanja zbirnih in poprečnih mesečnih količinskih načrtov proizvodnje in zbirnih ter mesečnih vrednosti

prodaje. Železarna Jesenice zaostaja po količini 3 % za zbirnim planom, vrednostno ga pa presega 13 %. Železarna Ravne količinsko izvršuje 98 % plana, vrednostno pa zaostaja 8 %, Železarna Štore izvršuje količinski plan 92 %, vrednostno pa 89 %. Skoraj enak ali vsaj močno podoben je odnos izvrševanja količinskega plana in vrednosti proizvodnje za vse tri delovne organizacije tudi v aprilu.

Predelovalci žice, razen Verige, kjer so v aprilu dosegli samo 75 % načrtovane vrednosti prodaje, so načrtovano vrednost dosegli ali presegli, največ seveda v Žični. Po štirih mesecih je z vrednostjo prodaje pretežno boljše kot v izvrševanju količine proizvodnje, le v Verigi je vrednost prodaje v večjem zaostanku.

V teku aprila je bilo zaznati nadaljevanje pritoka naročil in problem pomanjkanja naročil nastopa samo še pri manjšem številu izdelkov. Predvsem za večino proizvodov črne metalurgije nastopa določeno pomanjkanje na domačem tržišču zaradi omejenih možnosti uvoza. Oskrba z osnovnimi surovinami je dobra in obstajajo pogoji za boljšo proizvodnjo, če ta ni ovirana zaradi okvar in neplaniranih zaostojev.

Na svetovnem trgu jekla se stanje nekoliko ureja in umirja, bistvene spremembe glede cen in možnosti prodaje pa še ni mogoče pričakovati.

Prodaja izdelkov nadaljnje predelave in finalizacije zahteva za precej izdelkov še vedno več angažiranosti pri prodaji in seveda tudi težav. Prav ta del proizvodnje pa prinaša višjo vrednost prodaje in bi z boljšo prodajo izboljšali sedanje stanje primerjave količine in vrednosti prodaje, ki kaže, da v večini delovnih organizacij zaostajajo za načrtovano poprečno vrednostjo.

Milan Marolt, dipl. inž.

prejšnje velike TOZD mehanska obdelava, zato lahko odgovorim na to vprašanje le s svojega zornega kota: zastarela konstrukcija posameznih izdelkov, nizke cene, zastarel strojni park, neugodna lokacija, vedno večje potrebe jugoslovanskega trga po pnevmatičnih strojih in vpliv tuje konkurence. To je nekaj parametrov, ki dokazujejo tako potrebo. Zelje in cilji, ki smo jih si zadali s srednjeročnim načrtom razvoja železarne Ravne, so posledica omenjenih vzrokov. Z reorganizacijo železarne smo se delavci TOZD pnevmatični stroji še posebej zavzeli za uresničitev ciljev iz srednjeročnega plana razvoja.



Vinko Trafela

Poskušal bom podkrepiti upravičenost take ali drugačne investicije s stališča stopnje finalizacije. Kilogramska cena valjanega jekla znaša okrog 20 din, kilogramska cena listnate vzmeti 30 din, (kg) cena stiskalnice znaša 90 din, (kg) cena ravske pnevmatike znaša okrog 200 din, kilogramska cena švedske pnevmatike pa okrog 700 din.«

»Kako je s proizvodnjo pnevmatičnih strojev in orodij v OZD železarna Ravne? Ali je dovolj dobro zastavljena prodaja? Kaj nameravate storiti neodvisno od razgovorov s Švedsi?«

»Lahko bi citiral nekaj podatkov iz plana razvoja rudarstva in gradbeništva v Jugoslaviji do leta 1985, ki kažejo naslednjo sliko: Do leta 1985 je predvideno, da bomo v Jugoslaviji zgradili 5500 kilometrov cestnega omrežja, štiri aerodrome in 2,500.000 stanovanj. Predvidena je tudi izgradnja 1200 kilometrov plinovodov in 600 kilometrov naftovodov. V rudarstvu je s srednjeročnim planom v obdobju 1976-1980 predvideno, da se bo proizvodnja premoga podvojila. Tudi proizvodnja železove rude se bo podvojila. Kot vidite, lahko na osnovi teh podatkov ugotovljamo, da je Jugoslavija veliko gradbišče. S prodajo pnevmatičnih strojev in orodij ni in še nekaj časa ne bo problemov. Prodamo »toplo« vse, kar naredimo, vendar mnogo premalo naredimo. Prodali bi lahko vsaj še za 50 odstotkov več. Naša današnja prodaja nima potrebe po

agresivnosti, kar dovolj zgovorno pove o stanju na jugoslovanskem trgu.

Ker nimamo dovolj močnega razvojnega oddelka, ki bi vsako leto lansiral v izdelavo izdelek »n + 1«, je treba iskati rešitev pri drugih, ki imajo tak izdelek. Neodvisno od rezultatov razgovorov s firmo Atlas — Copco moramo zgraditi nove proizvodnje prostore z novimi stroji. Razmišljati je treba torej samo o obsegu investicije.«

»Kolikor bo prišlo do uspešnega rezultata razgovorov s Švedsi, bi vaša TOZD izdelovala poleg sedanjega programa še del programa po švedski licenci?«

»Ja, to je točno. Pnevmatična kladiva in podporne noge za rudarstvo bi izdelovali po licenci Atlas — Copco.«

Pogovor vodil: F. Rotar

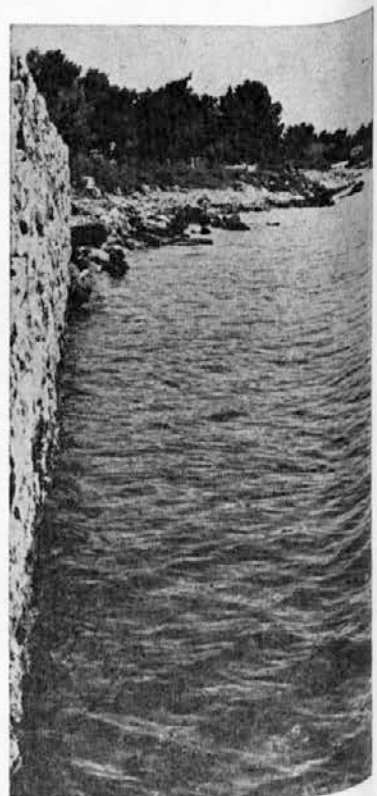
## POUDARILI SO NA 8. KONGRESU ZKS

• Politika nevrščenosti daje odgovore na bistvena vprašanja, ki se zastavljajo človeštvu v sedanjem času.

• ZK Slovenije je prav v preteklem obdobju dosegla bistvene premike pri osveščanju delovnih ljudi o mednarodnem položaju.

• Slovenski komunisti se moramo zavedati, da pomeni sodelovanje s komunističnimi partijami in naprednimi silami v sosednjih državah enega pomembnih dejavnikov v boju za mir in enakopravno sodelovanje v Evropi in s tem tudi v boju za uveljavljanje politike nevrščenosti.

• Manjšinska politika Avstrije in Bolgarije predstavlja objektivno oviro za razvoj vsestranskega sodelovanja s sosednjimi državami, za kakršnega se zavzemamo.



Skarpa

## NAŠ INTERVJU:

# Kdaj nova tovarna pnevmatike

Pred tremi leti se je naša organizacija združenega dela, TOZD pnevmatični stroji, pričela dogovarjati s švedsko firmo Atlas Copco, da bi ta s financirala izgradnjo tovarne pnevmatičnih strojev, da bi naša TOZD pričela izdelovati pnevmatična kladiva po licenci Švedov. Kako ti pogovori potekajo in kaj je našo OZD privedlo k tem razgovorom, je povedal Vinko Trafela, ravnatelj TOZD pnevmatični stroji.

»Tovariš ravnatelj, kako potekajo razgovori z inozemsko firmo Atlas — Copco?«

Razgovori s švedsko firmo Atlas — Copco trajajo že dolgo. V tej smeri je bilo vloženega že precej napora, pravih rezultatov pa še ni. Na zadnjih razgovorih v marcu letošnjega leta je prišlo do zaviralnih momentov na področju obsega investicije, proizvodnega programa in na področju spremembe zakona o sovlaganju tujih partnerjev. Velik

vpliv na razvoj dohodkov ima t. i. »B« program, ki zajema del današnje proizvodnje TOZD pnevmatični stroji, in ki zaradi nizkih prodajnih cen na jugoslovanskem trgu v nobenem primeru ni vzpodbuden za Švede. Vendar je »B« program komplementaren in ga ne moremo in ne smemo opustiti. Do zadnjega obiska Švedov je bil izdelan investicijski elaborat z vsemi potrebnimi elementi in bo še v maju posredovan Atlas — Copcu v angleščini. Ko bodo Švedsi preštudirali ta elaborat, se bomo ponovno sestali in poskušali najti skupne optimalne rešitve.«

»Kaj je vaša TOZD navedlo, da ste se pričeli dogovarjati o sovlaganju v tovarno pnevmatičnih strojev?«

»Kot sem že omenil, trajajo razgovori zelo dolgo, skoraj tri leta. Na začetku razgovorov še nismo bili organizirani v TOZD, tako da je iniciativa od vodstva



## SINDIKAT MORA V AKCIJO ZA ZMANJŠEVANJE NADURNEGA DELA

Predsedstvo sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je sredi marca razpravljalo o pogostem pojavu nadurnega in dopolnilnega dela v gospodarstvu in negospodarstvu, kar povzroča nezaželene družbene in ekonomske posledice. Opozorili so na podatek, da v Jugoslaviji najmanj 10% zaposlenih dela nadure, zato je bilo v preteklem letu na tej osnovi izplačanih 4,5 milijarde din. Po drugi strani pa se z dopolnilnim delom bavi okoli 5% zaposlenih. Za to delo pa se porabijo neprimerno večja sredstva, saj je bilo v preteklem letu v ta namen porabljenih 12 milijard din.

Nadurno delo se v večini primerov pojavlja v industriji, rudarstvu, prometu, v komunalni dejavnosti in gradbeništvu, v negospodarstvu pa v izobraževanju, kulturi, zdravstvu in socialnem varstvu.

Regionalno gledano je nadurno delo najbolj razširjeno v razvitih republikah, kjer se sicer opaža največje pomanjkanje ustreznih strokovnih kadrov.

Karakteristično je dopolnilno delo izven TOZD, seveda pa preddimenzionirano. Znotraj socialističnega sektorja je znan pojav, da razne posle zaupajo delavcem, ki niso zaposleni v OZD. Na tej osnovi je bilo leta 1977 izplačanih čez 12 milijard, kar je v bistvu 4% od mase izplačanih OD v SFRJ.

Predsedstvo sveta ZSJ meni, da bi akcije sindikalnih organizacij morale zmanjševati te pojave. Morali bi zavzeti stališče, da pri delih, kjer je priznan beneficirani staž, ne bi smeli dopuščati nadurnega dela. Sindikat bi si moral prizadevati za skrajšanje delov-

nega časa za dela v težkih pogojih, namesto da zahteva priznanje beneficiranega staža.

Možnost za zmanjšanje nadurnega in dopolnilnega dela je treba iskati v boljši organizaciji dela in v razporejanju delovnega časa. Primer: v OZD, kjer so uvedene nove izmene, je dejansko ukinjena potreba po nadurnem delu, ki je bilo dotlej množično.

Nadurno delo otežuje zaposlovanje novih strokovnih kadrov, tudi ustrezno zaposlenost že zaposlenih delavcev v določeni OZD. Ponekod je velik problem, kako zaposliti invalide dela, ki jim polni delovni čas (8 ur) ne ustreza. V nekaterih OZD so ta problem uspešno rešili na ta način, da so za invalide uvedli dve skrajšani izmeni po štiri ure.

Predsedstvo ZSJ opozarja na dolgoročno orientacijo v smislu zmanjševanja in morebitne definitivne ukinitve nadurnega dela z doslednim izgrajevanjem sistema razdelitve osebnih dohodkov v primerjavi z rezultati dela. Logično je torej, da se v takih pogojih (namesto kot doslej) naloge izvršujejo v delovnem času.

Najbolj neposredna naloga sindikatov je, da analitično in konkretno preučijo vzroke, potrebe in posledice nadurnega, podaljšanega in dopolnilnega dela ter nato v vsaki OZD zavzamejo konkretne mere za zmanjšanje ali eliminiranje teh nekoristnih pojavov.

Mere morajo biti ustrezne za vsako posamezno OZD, ker so vzroki in posledice bržkone specifične.

(\*Informator za sredstva informativnega OUR i komuna, br. 19, 23. 3. 1978. Prev. - ar)

predmetni učitelji, profesorji raznih strok, zdravniki, pravniki, ekonomisti, psihologi, sociologi, farmacevti ter eventualno tudi razni profili inženirjev, če si bodo izbrali prirodoslovno usmeritev.

Pri tem moramo vedeti, da predmetniki še niso dokončno izdelani, še manj pa učni programi, zlasti za 3. in 4. leto izobraževanja.

Pri izdelavi programov in predmetnikov mora biti vključeno združeno delo prek delegatov in strokovnjakov v okviru posebnih izobraževalnih skupnosti. Ti strokovni teami so imenovani, zato lahko upamo, da bomo do naslednjega leta dobili ustrezne nove programe.

c) občina Ravne na Koroškem: SC — Ravne na Koroškem

V Solskem centru na Muti se bodo izobraževali nekateri osnovni poklici kovinarskih KV delavcev (strojni ključavničar, strugar, . . . . .), kmetijski poklici (kmetovalec, gospodinja). Če bodo potrebe po gozdarskih in lesarskih poklicih, bi lahko to delo opravljal tudi ta šolski center v povezavi z izobraževalnim centrom Lesne, ki že sedaj deluje na območju občine Radlje za vso regijo.

V SC Slovenj Gradec se bodo šolali za vso regijo in delno tudi za občino Velenje naslednji profili KV delavcev: prodajalec, administrator, natakar, kuhar, skla-

IZOBRAŽEVALNA ZASNOVA ŠC - RAVNE NA KOROŠKEM

Osnutek!

Metalurška smer	Kovinarska - strojna smer		Prirodoslovno matematično društveno jezik. - splošna			
						1. leto
Specializirani metalurški						2. leto
	KV metalurški	meta-lurški	KV kovinarji	strojni	Prirodoslovno matematično usmeritev	3. leto
		tehnik		tehnik	Društveno jezikovna usmeritev	4. leto
					Splošna usmeritev	

Opomba: Učenci se že v osnovni šoli odločijo v skladu s potrebami združenega dela za določen poklic oziroma za glavne smeri šol. Usmerjanje pa bo tudi v 1. letu izobraževanja in se bodo lahko v 2. letu vpisali v kako drugo usmeritev ali šolo, če bodo hoteli in če jih bodo šole sprejele.

Predmetniki in programi so za planiranje učnih kadrov in za organizacijo šolstva nujno potrebni. Brez njih ne moremo ničesar jasno prikazati. Prav tako so nam potrebni podatki o potrebah raznih vrst kadrov iz organizacij združenega dela. V naših OZD bodo morale zaživeti dobre kadrovske službe, če bomo želeli realizirati usmerjeno izobraževanje v skladu z zahtevami dokumentov ZK in zakoni.

V koroški krajini bomo morali v skladu z reformo sedanjega srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje do 1. septembra 1978 organizirati tri šolske centre za izvedbo usmerjenega izobraževanja. Poleg teh šolskih centrov pa bosta še nadalje delovala dva izobraževalna centra, in to pri Rudniku Mežica in pri Lesni na območju občine Radlje. Namen take organizacije usmerjenega izobraževanja je v tem, da se:

- šole približajo učencem, delavcem in občanom;
- dosežejo boljši učni in vzgojni uspehi;
- zmanjša osip na najmanjšo možno mero;
- boljše izkoristijo kadrovske in materialne osnove;
- delovne organizacije neposredno vključujejo v izobraževanje in vzgojo bodočih svojih kadrov.

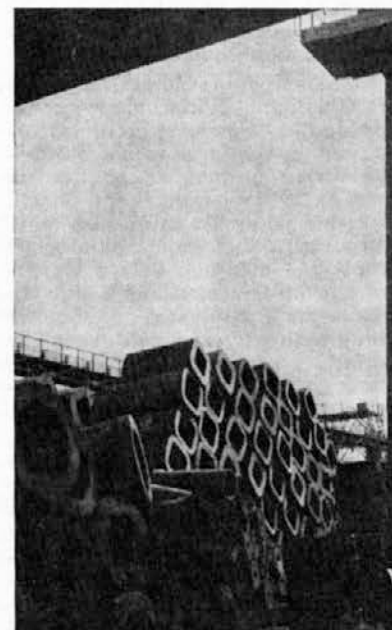
Solski centri za usmerjeno izobraževanje bodo delovali v naslednjih občinah naše regije:

- a) občina Radlje ob Dravi: SC — Muta
- b) občina Slovenj Gradec: SC — Slovenj Gradec

diščnik; po potrebi pa tudi bolniški strežniki. Na nivoju tehnikov pa: ekonomski, administrativni in upravno administrativni tehnik in medicinska sestra. Po potrebi pa še: komercialni tehnik, turistični tehnik, trgovski poslovodja itd.

V SC Ravne na Koroškem se bodo izobraževali:

- a) specializirani delavci zlasti za metalurško in kovinsko dejavnost (talilec elektro peči, strojni kalupar, jedrar, strojni kovač . . .)



»Satovje«

## Usmerjeno izobraževanje v občini Ravne in koroški regiji

(Nadaljevanje s 1. strani)

(fakultativni) predmet, če to želijo.

Primarnih programskih usmeritev je predvidenih pet, in to: proizvodno-tehnična; proizvodno-tehnična in naravoslovno-matematična; naravoslovno matematična in proizvodno tehnična; jezikovna, društveno ekonomska in naravoslovno matematična; umetnostna. Za občino Ravne na Koroškem, za koroško regijo najbrž ne bo prišla v poštev umetnostna usmeritev.

Po proizvodno-tehnični programski usmeritvi se bodo v šolskem centru Ravne izobraževali določeni profili metalurških in kovinarskih delavcev; šolanje bi trajalo praviloma dve leti.

Najbolj zanimiva za gospodarstvo občine Ravne na Koroškem bo proizvodno-tehnična in naravoslovno matematična primarna programska usmeritev. Po tej usmeritvi se bodo šolali KV delavci, kot so kovinarji: ključav-

ničar, kovač, strugar, rezkalec, kalilec, varilec, skoblar itd.: rudarji; instalaterji itd. Šolanje bo trajalo predvidoma tri leta. Tretje leto bo predvsem usmerjeno izobraževanje za konkreten poklic.

Tehniki se bodo šolali po naravoslovno-matematična in proizvodno tehnični usmeritvi. Za nas je zanimiv poklic strojnega in metalurškega tehnika. Šolanje bo trajalo štiri leta. Tretje leto je namenjeno izobraževanju za poklic.

Po sličnih programih se bodo šolali tudi drugi poklici tehnikov, ki pa za šolstvo na Ravnah zaenkrat najbrž ne pridejo v poštev.

Za občino Ravne na Koroškem in Koroško regijo je zanimiva tudi jezikovna, društveno-ekonomska in naravoslovnomatematična usmeritev.

Po predmetnikih te usmeritve se bodo šolali predvsem profili poklicev, ki se končajo na višjih in visokih šolah (razredni in

b) KV delavci — kovinarji (strojni ključavničar, strugar, rezkalec, brusilec, orodjar, kalivec, kovač, livar ...)

— metalurgi: topilec, valjar pa tudi KV — električarji (jaki tok), KV — instalaterji in KV — zidarji, če bodo potrebe po teh kadrih v naših OZD in če bo to smotrno in gospodarno.

c) Tehniki: (strojni tehnik, metalurški tehnik; po potrebi tudi gradbeni tehnik).

č) Za poklice, ki se oblikujejo šele na višjih in visokih šolah pa bodo predvidoma delovale tri usmeritve:

- prirodoslovno matematična,
- družbeno jezikovna,
- splošna.

V vsaki od teh usmeritev pa se bodo morali učenci 3. in 4. leto usposabljanja tudi za konkretna dela in opravila, da se bodo lahko po potrebi tudi zaposlili.

Na Ravnah smo si zamislili, da bi deloval en »šolski center Ravne na Koroškem.« V njega bi se združila sedanji šolski center in gimnazija Ravne na Koroškem ter po potrebi tudi delavska univerza. Taka realizacija bi bila možna tudi sedaj, če bi se organizirali kot delovna organizacija z dvema ali tremi tozdi in skupnimi službami.

Novo — usmerjeno izobraževanje pa prinaša zlasti v 1. letu veliko novosti v programih. Tu bi se lahko vsi lepo medsebojno strokovno dopolnjevali, saj sedanjemu šolskemu centru manjkajo ustrezni kadri za splošno izobraževanje, gimnaziji pa za tehnično-strokovno izobraževanje.

Menimo, da bi bilo najbolj prav, če bo to dopuščal novi zakon o usmerjenem izobraževanju, da bi se obe šoli združili v enovito OZD brez TOZD, ampak s programskimi smermi (šolami). Osnova za menjavo dela med posameznimi izobraževalnimi skupnostmi bi bil program dela vsake smeri šole oziroma enote. Uprava bi bila v takem primeru bolj ekonomična, strokovne službe bi lahko delo učinkovito in ekonomično organizirale. Tako možnost organizacije je podprl tudi tov. Emil Rojc na seji MS ZK za Koroško v Dravogradu. Zal pa take organizacije ne predvidevajo teze za zakon o usmerjenem izobraževanju. 51. teza pravi o tem takole:

»Izobraževalna organizacija je funkcionalna celota, sposobna za pedagoško učinkovito in racionalno izvajanje vzgojnoizobraževalnih programov za poklice na različnih stopnjah zahtevnosti, sorodne po stroki in vsebini dela. Organizira se tako, da je mogoča svobodna menjava dela z ustreznimi področji združenega dela in usmerjanje študentov v sorodne programe ustrezne zahtevnosti v skladu z njihovimi sposobnostmi, interesi in nagnjenji ter dosežnimi izobraževalnimi rezultati.

Osnovna oblika združevanja dela in sredstev za opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela je izobraževalna temeljna organizacija, ki jo organizirajo delavci za trajno izvajanje vzgojnoizobraževalnih programov za skupine sorodnih poklicev oziroma za določen poklic in za izpopolnjevanje v teh poklicih ter za opravljanje s tem delom povezanih storitev,

ki se dajo izraziti kot vrednost v svobodni menjavi dela.«

Teza torej podpira izobraževalne organizacije »sodobne po stroki in vsebini dela.«

Take probleme bodo glede smotrne organizacije šolskih centrov v zvezi z novim zakonom imele vse manjše regije na območju SRS.

Na Ravnah bomo v okviru šolske mreže v SRS sigurno lahko izobraževali večino kovinarskih in metalurških poklicev, ki jih potrebujejo delovne organizacije v občini in regiji. Verjetno tudi ne bo ovir za izobraževanje strojnih tehnikov, po potrebi pa tudi metalurških tehnikov. Prepričani smo, da bo tudi nadomestilo za sedanjo gimnazijo splošno in pedagoške smeri. Verjetno bodo to nadomestilo tri smeri za poklice, ki se profilirajo na višjih in visokih šolah. Te bodo predvidoma naslednje: splošna, družbenojezikovna in prirodoslovno-matematična; za vsako smer računamo po en oddelek vpisa vsako leto. Za zadnji dve smeri so že izdelani osnutki predmetnikov.

V skladu s 36. točko resolucije VIII. kongresa ZKS, ki pravi, da morajo tako preoblikovane gimnazije »obenem dajati tudi ustrezna praktična znanja s politehnično usmeritvijo, potrebna za vključitev v delo in delovne procese v posameznih področjih družbenega dela«. Taka praktična znanja bi lahko na primer za prirodoslovno matematično smer bila računalništvo in programerstvo ter laboratorijska oblika dela na področju anorganske in organske kemije in biologije.

Za družbeno-jezikovno smer npr. tajniška opravila z znanjem strojepisja in stenografije, knjižničarstvo itd.; za splošno smer pa določena znanja s področja vzgojiteljske smeri ali kaj podobnega.

Iz vsega tega sledi, da bo na Ravnah ostal odprt predvsem problem deklet, ki se ne bodo mogle ustrezno vključiti v šolanje doma in v regiji. Najbrž bodo morale na šolanje tudi izven regije. Zaradi ženske delovne sile bomo morali v občini Ravne kaj več narediti. Nujno bomo morali pospešeno razviti tako industrijo, ki bo zaposlila dekleta (npr. farmacevtska ali elektro industrija). Če tega ne bomo storili, bomo imeli na tem področju vedno večje probleme.

Prav bi bilo, če bi teze za zakon obravnavale vse TOZD, saj to ni zgolj šolski zakon, temveč zakon celotnega združenega dela.

Do začetka generalne uvedbe usmerjenega izobraževanja je zelo kratek čas. Vsi, od zakonodajalca, prek strokovnih organizacij, ki pripravljajo predmetnike in učne programe pa do nas izvajalcev programov — šol bomo morali zelo pohiteti, da se bomo do začetka šol. leta 1979/80 pravilno in smotrno organizirali, si oskrbeli kadre, opremili najnujnejše prostore itd.

Upajmo, da bodo usmeritve in zaključki VIII. kongresa bistveno vplivali na to, da bomo vsi dejavniki premaknili stvari čimprej z mrtve točke, na kateri se trenutno nahajamo.

Gradivo pripravil  
Tone Golčer,  
član MS ZKS

## PREDSTAVLJAMO NAŠEGA INOVATORJA:

# Delo zahteva inovatorje

Na Ravne je leta 1957 prišel s Hrvaškega mladi Djura Andrej, da bi se tu izučil poklica ter si ustvaril boljši jutri. To mu je tudi uspelo, pa še nekaj več. S pridnim delom in izobraževanjem je postal inovator v centralni delavnici (v strojnem remontu). Ko smo ga obiskali, skoraj ni hotel privoliti, da bi ga slikali in o njem pisali v časopisu. »Kaj bi, nisem tak inovator, da bi lahko bil za to rubriko,« je dodal, potem pa se je le razgovoril:

»Tako po končani poklicni šoli za strojnega ključavničarja sem se zaposlil v železarni v remontni delavnici. Tu je delo takšno, da slehernega delavca prisili k razmišljanju o tem, kako bi lahko odstranil povzročitelje okvar in zastojev. Delo nas prisili, da moramo spoznavati stroje in povzročitelje okvar. Tudi mene so stalne okvare motile in me



Andrej Djura

prisilile, da sem pričel razmišljati o inovacijski dejavnosti, če temu lahko tako rečem. Prvo inovacijo sem prijavil okrog leta 1964. Takrat si je neki brusilec med delom težko poškodoval prste, ko je brusil luščilni nož. Da do tega ne bi več prišlo, sem izdelal pripravo, ki je omogočila varno brušenje. Še danes jo uporabljajo.«

»Kako ste še naprej ustvarjali kot inovator?«

»V strojnem remontu opravljam delo vzdrževalca strojev. Zato ni težko priti do zamisli oziroma kako bi tehnično zavaroval in izboljšal delovanje stroja. Tako sem pred leti izboljšal na stroju za globinsko vrtnanje način centriranja vrtnalne glave. Te tehnične izboljšave takrat nisem prijavil. Zakaj ne? Predvsem zato, ker se mi ni zdelo pomembno trošiti delovni čas za tekanje sem ter tja, kot se to zahteva, da lahko inovator sploh prijavi nekaj, kar je ustvaril. Sem pa s to tehnično izboljšavo precej prihranil železarni, saj je sedaj eno-

stavna priprava stroja za vrtnanje.«

»Kaj ste v teh letih še naredili kot inovator?«

»Pred sedmimi leti sem v stari mehanični delavnici prevzel rajon ostrega brušenja. Tu je že nekaj let nagajal brusilni stroj. Imel je drsna vodila, ki se rada hitro obrabijo. Na dveh takih strojih je bilo letno okrog 700 ur zastoja, to pa že nekaj pomeni. Na obeh strojih sva s tovarišem Djurcom Antonom opravila tehnično izboljšavo, s tem da sva v celoti predelala glavo brusilnega stroja. To inovacijo sva tudi prijavila.«

»Ali ste bili za svoje inovacijsko delo dovolj dobro nagrajeni?«

»Nisem eden tistih, ki bi rekel, da mi ni do nagrade. Če sem nekaj že prijavil, sem zato, ker je ta stvar prinesla železarni kot celoti dobiček oziroma prihranek. Če bi v železarni izpolnjevali določila pravilnika o nagrajevanju inovatorstva, menim, da se naši inovatorji ne bi pritoževali nad nagradami, kot se danes. Mogoče res ni prav, da lahko na nagrade vplivajo tudi drugi.«

»So pri vašem delu tudi težave?«

»Že pri izboljšavi na brusilnem stroju so se pričele težave. Za prvo tehnično izboljšavo sva s sodelavcem prejela nagrado v višini 1000 din. Menim, da toliko denarja ni veliko, da bi bilo vredno nevoščljivosti. Tudi drugi brusilni stroj že nekaj časa obratuje z najino izboljšavo, za katero vsi dobro vedo. Kljub temu pa nobeden od komisije noče ali pa ne vidi potrebe, da bi dali inovatorju tudi za drugo tehnično izboljšavo nagrado. Ne bom jih prosil za denar. Dobro vedo, kje delam in kje sem lahko ustvaril tehnično izboljšavo.«

»Verjetno zaradi tega ne nameravate opustiti inovacijske dejavnosti?«

»Nikakor ne! Še naprej bom ustvarjal in mislil kot inovator. Samo delo me v to silo, kakor tudi vse druge sodelavce, ki smo o osebnimi dohodki na repu lestvice. Kljub temu pa to ne more toliko vplivati, da bi zanemarjal nekaj, kar me veseli in je potrebno današnjega dne.«

F. Rotar

## O PICASSU

Ko sem bil še otrok, mi je mati rekla: »Če postaneš vojak, boš general. Če boš duhovnik, končal kot papež.« Namesto tega sem postal slikar in končal kot Picasso.

\*\*\*

Pablova definicija za dovršeno nedeljo po španskem standardu: zjutraj maša, popoldne bikoborba, zvečer javna hiša. Prebil je brez prvega in zadnjega, koride — nikakor.







ravljati novo komunalno podjetje, ki naj bi prevzelo v naši občini komunalno ureditev in usluge. Kaj o tem menijo, smo vprašali nekatere naše sodelavce v železarni. Takole so povedali:

#### Franc Rus, TOZD ETS:

»Komunalno podjetje je bilo že prepotrebno. Razdrobljenost dela in sredstev ni bila gospodarsko sprejemljiva. Novo komunalno podjetje bi nujno moralo zajeti tudi opravila malega gospodarstva, saj je to področje v naši občini močno zanemarjeno. Menim, da bo tako podjetje zagotovilo kvalitetne usluge, ki jih občani pričakujemo, predvsem pa na področju komunalnih storitev. Verjetno pa so odgovorni razmišljati, da bi v končni fazi organizirali dejavnost na področju malega gospodarstva. Mislim, da so bile do danes komunalne usluge dokaj zadovoljive, vendar ne pri urejanju parkov in zelenic.

Z ustanovitvijo komunalnega podjetja bo prišlo do reorganizacije krajevnih skupnosti. To je prav. KS naj ne bi imela pridobitniške dejavnosti, saj bi tako drobili delo in sredstva. Kako se bomo povezovali z novim komunalnim podjetjem občani? Prek delegatov SKIS je povezava tako široka, da drugega povezovanja ni treba. Nujno pa se moramo delegati v SKIS povezovati z delegatsko bazo in tu iskati predloge in rešitve vseh komunalnih storitev. Namreč, red in čistoča nista le stvar komunalnega podjetja ali SKIS, ampak nas vseh občanov. Več pozornosti bomo morali

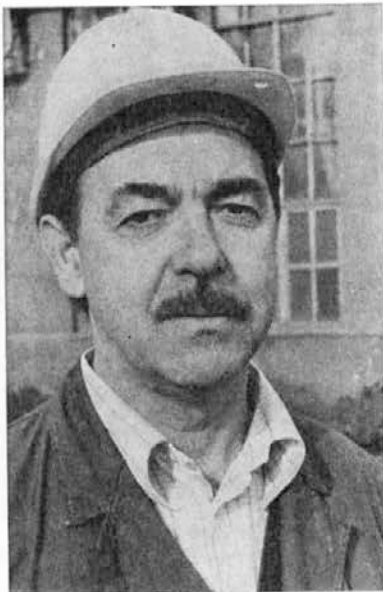


Franc Rus

posvetiti vzgoji mladine na šolah, kakor tudi v delovnih organizacijah organizirati akcije čiščenja okolja. Kultura naroda se vidi tudi v urejenosti in skrbi za zdravo in čisto okolje.«

#### Dušan Brankovič, TOZD energija:

»Od novo ustanovljenega komunalnega podjetja pričakujem vse, od odvoza smeti, čiščenje ulic in cest do urejanja parkov in zelenic itn., ne moremo pa se strinjati, da ne bi opravljalo servisov za malo gospodarstvo. Prav to je našemu občanu namreč vsakodnevna potreba. To sem že večkrat poudaril na sestankih krajevnih skupnosti ali KK SZDL,



Dušan Brankovič

da ni moč v občini urediti npr. vodoinstalaterskih, ključavničarskih, mizarskih, kleparskih, steklarskih in še drugih del. Vse, kar sem naštel, pa še najbolj manjka na Ravnah, kjer stanuje največ občanov, ki nimajo možnosti takih servisnih posegov. Tisti pa, ki obstajajo in so registrirani za taka obrtniška dela, se raje ukvarjajo z večjimi, bolj donosnimi posli ali celo z investicijskimi deli. Kako sem bil do danes zadovoljen s komunalnimi uslugami? Če pri tem mislimo na odvoz smeti in čiščenje ulic, je bilo kar v redu. Tudi z reorganizacijo krajevnih skupnosti se strinjam, da se bodo te sedaj ukvarjale izključno s krajevno samoupravo, s problematiko kraja, kakor je pač zapisano v ustavi.

Mislim, da se mora komunalno podjetje samostojno registrirati in da deluje kot samostojna delovna organizacija s svojimi samoupravnimi organi in organizacijskimi enotami, katere naj bi imele zajete že prej našteje servisne usluge za občana. O SKIS pa naj bi razpravljali SZDL, ZK in sindikat. Tudi jaz se strinjam, da je stvar čistoče in reda v naši občini naloga nas vseh. Če za to ne bomo zainteresirani občani, ni podjetja, ki bi lahko vzdrževalo red in čistočo. Zato pokažimo, da nam je do čistoče.«

#### Roman Haber, TOZD SGV:

»Dejstvo je torej, da krajanje dobimo novo komunalno podjetje, ki bi moralo opravičiti obstoj s svojo ekspanzivnostjo pri izvajanju opravil, ki jih zahteva taka občina, kot je naša. Lepo in prav. Vendar menim, da obseg ne zadostuje. Vse preveč je zanemarjeno malo gospodarstvo (čevljarstvo, vodne instalacije, steklarstvo in pleskarstvo). Nekoč je ta obrt cvetela, danes pa vse bolj odмира. Sprašujem se, ali je naš človek že dorasel temu, ali je tako popoln, univerzalen in sposoben, da lahko odigra vlogo malega obrtnika v lastnem domu? In če ni, kaj mu preostane? Podati se mora na pot izven kraja, poiskati vsakršno rešitev (večkrat tudi šušmarsko — nestrokovno), jo preplačati in ostati v svoji tihi jezi brez moči.

Kaj pričakujem od tega »novo-rojenega otroka«? Zelim, da bi čimprej »shodil«, da sprejme to,

kar je dobro in koristno za naš kraj, zavrže slabosti iz preteklosti, da jasno in pogumno pogleda v prihodnost in da s svojo rastjo čim bolj ustreže nam vsem, občanom Mežiške doline. Pravimo, da ni nič tako dobrega, da ne bi moglo biti boljše. Od vsake reorganizacije pričakujemo nekaj novega, dobrega, boljšega. Ali ni »ukvarjati se izključno le s krajevno samoupravo« premalo? Po novem bo treba zavihati rokave, poprijeti za delo in storiti mnogo več kot doslej, da bo nam in našim zanamcem lepše.

Sprašujete o povezavi s komunalnim podjetjem? Čas bo pokazal, ali delegati za to povezovanje zadostujejo. Kolikor ne, bomo morali sistem dopolniti in poiskati ustrezno rešitev. Komunalno podjetje ni samo odgovorno za čistočo in red. Odgovorni smo vsi, od našega najmlajšega občana, ko začne logično razmišljati in ki ga moramo že v rani dobi pravilno usmerjati, prek staršev in šole, pa vse do pozne jeseni našega življenja. To, kar smo se lepega naučili in ustvarili, moramo znati tudi pokazati in ohraniti.«



Roman Haber

#### Filip Merkač, TOZD kontrola kakovosti:

»Če bo novo komunalno podjetje svojo zadano funkcijo opravljalo, kot zahtevajo potrebe, in pri tem usluge ne bodo dosti dražje, bo kar v redu. Zgodi se tudi lahko, da bo to podjetje ustanovljeno zato, ker ga pač potrebujemo in ga moramo imeti. Škoda je le, da ne bo opravljalo malega gospodarstva. Uže sedaj smo morali občani iskati usluge v drugih krajih. Kot kaže, jih bomo morali še v bodoče. Do danes v Kotljah, kjer stanujem, nismo bili preveč zadovoljni s komunalnimi uslugami KS Ravne. Sedaj vsi pričakujemo, da bo boljše z novim komunalnim podjetjem in novo krajevno skupnostjo Kotlje, ki je tudi v ustanavljanju. Ne morem pa kaj reči o tem, kako je bilo s tem na Ravnah in v drugih krajih po dolini. Rečem lahko le, kar vidijo tudi drugi, da je pri odvozu smeti neresnosti in nemarnosti. Tam, kjer je stal avto smetnjak, je za njim ostal velik kup smetja, ki ga nihče ni odstranil. Za to je vselej po-



Filip Merkač

skrbel veter, ki je papir in drugo raznašal po Ravnah.

Tudi oddvojitve komunalne dejavnosti od krajevnih skupnosti bo imelo svojo dobro plat. Sedaj se bodo KS dosti lažje ukvarjale s krajani, z njihovimi težavami in željami. Mislim, da bomo tudi pri povezovanju občan — komunalno podjetje kaj izboljšali. Sami delegati ne bodo dovolj. Nemudoma bo treba komunicirati s širšim krogom ljudi, saj bo podjetje le tako neposredno zvedelo za želje in težave občanov, za katere se tudi ustanavlja. Seveda pa občani nikakor ne smejo misliti, da bo za red in čistočo sedaj poskrbelo samo komunalno podjetje. Pri tem bomo morali velik del vloge odigrati sami občani. Predlagam, da še naprej organiziramo čistilne akcije otroki osnovnih šol, pa četudi jim bomo ob zaključku akcije dali kokto ali oro.«

#### Adolf Znidaršič, centralna delavnica TOZD SGV:

»Od novega komunalnega podjetja pričakujem večji red pri opravljanju komunalnih uslug, pri vzdrževalnih delih in ne nazadnje bolj strokovno opravljeno delo. Tega danes ni bilo zmeraj. Prav tako bi moralo komunalno podjetje opravljati tudi dejavnosti malega gospodarstva. Stanujem v Mežici in vse, kar bom povedal, velja za to krajevno skupnost. Kar se tiče vodovoda in kanalizacije, sta v redu urejena. Bolj šepa odvoz smeti v zimskih mesecih, saj se ne odvažajo redno, kot je bilo obljubljeno. Tudi center Mežice je dokaj dobro urejen. So pa zanemarjeni nekateri zaselki. Ti se vselej radi pusterijo pri razdelitvi sredstev za obravnavajo se preveč mačehovsko. Ne morem razumeti, da se dandanes še dogajajo take razlike. Saj nekaj so tudi naredili v teh zaselkih. Kaj pa pomagajo pa so dela bila opravljena nestrokovno, da ne rečem površno, nezainteresirano. Tako početje ni odgovorno. Občani, ki stanujemo v teh zaselkih in ki prav tako plačujemo krajevni samoprisevek, se počutimo zapostavljene. Upam, da bo z novim podjetjem tudi na tem področju boljše.

V bodoče naj bi se krajevne skupnosti poleg krajevnih samo-





Adolf Znidaršič

uprave ukvarjale tudi s posredništvom med krajan in komunalnim podjetjem. KS mora še nadalje opravljati kontrolo, dajati predloge komunalnim podjetjem za svojo območje, npr. naročanje uslug, javljanje raznih nepravilnosti in podobno, da ne bo treba prebivalcem zgornje Mežiške doline za vsako malenkost iti na Prevalje. Menim tudi, da bi moralo novo komunalno podjetje organizirati svoja predstavništva na sedežih KS za dogovarjanje in reševanje komunalne problematike. Bojim se le, da se ne bo zgodilo tako, kot se je z dimnikarskim podjetjem, ki uslug ne opravlja redno, plačilo pa kljub temu zahteva. Mislim, da je v največji meri za red in čistočo v naši občini odgovorno komunalno podjetje. Kako bo organiziralo odvoz odpadkov, starih gospodinjskih strojev itn., je stvar organizacije. Prav tako namestitev košaric za odpadke. Ko bodo dani ti pogoji, se nam ni treba bati, da ne bi občani znali tega tudi ohraniti in varovati naše okolje.

#### Jože Jurak, TOZD jeklarna:

»Pri ustanavljanju komunalnega podjetja smo naredili vse premalo, govorili pa vse preveč. To podjetje bi moralo imeti obvezno registracijo za opravila malega gospodarstva«, za kar so

#### IZREKI

Komično je stalna negacija narave.

Hebbel

Komunizem ni ljubezen. Komunizem je kladivo, s katerim razbijamo sovražnika.

Mao ce tung

Komedija je tragedija, gledana iz plitčje perspektive.

Hubbard

Kompromis je dober dežnik, pa slaba streha.

Lowell

Konservativec je človek, ki sedi in razmišlja. Večinoma sedi.

Wilson

Vojska je dopust za diplomate.

Young

gotovo zainteresirani vsi občani. Nujna pri tem se kaže že vrsto let, saj v naši občini primanjkuje uslužnostnih dejavnosti za popravila vseh vrst v gospodinjstvih. Potrebno je, da ta pereči problem takoj odpravimo, možnost za to pa nam daje ustanovitev komunalnega podjetja. Če se to ne bo uredilo, nas bo situacija prisilila, da postanemo sami »mojstri« za vse. Morda pa odgovorni pričakujejo od revije »SAM«, da bo ta problem dokončno rešila? Potrebno, res nujno potrebno je, da bo komunalno podjetje zajemalo opravila »malega gospodarstva«, saj ga v nasprotnem primeru ne potrebujemo preveč nujno.

Komunalne usluge niso na takšni ravni, kot bi lahko bile, za kar pa so objektivni kakor tudi subjektivni vzroki. Preveč se v to področje ne mislim spuščati, saj uslug kot občan nisem veliko deležen. Reorganizacija krajevnih skupnosti je s stališča krepitve krajevnih samouprave nujno potrebna. Le tako bomo lahko res vsi krajanji sodelovali in odločali o zadevah, ki so pomembne za vse nas. Poraja pa se vsekakor vprašanje financiranja le-teh, saj kolikor vem, to še ni sistemsko rešeno.

Pri povezovanju delovnih ljudi in občanov s komunalnim podjetjem bo treba storiti še večji premik. V SKIS bo treba poleg dosedanjih delegatov delegirati še določeno število delegatov iz vsake nove krajevnih skupnosti, saj se bo le s tem lahko na os-



Jože Jurak

novi samoupravljanja komunalno podjetje približalo občanom in tudi delalo v interesu vseh.

Slabe izkušnje kot občan že imam s SKIS oziroma z vodstvom, saj se posamezniki obnašajo preveč samovoljno, predvsem pa ne v interesu občanov.

O redu in čistoči se govori toliko, da o tem čivkajo že vrabčki na strehi. Res je, da skrbi za to komunalno podjetje, vendar ne bo kljub njihovim prizadevanjem nobenega izboljšanja, dokler se ne bo kultura nas vseh občanov dvignila in dokler ne bo prišlo spoznanje, da je urejeno in čisto okolje odraz naše kulture.

Pripravil: F. Rotar

## Druga stran o „mnenjih delavcev“

Področje komunalnih uslug je eno tistih, na račun katerega se zmeraj da kaj povedati. Da je res tako, je razvidno tudi iz tokratnih »mnenj delavcev«, saj je v njih odkrito povedano, kaj žuli naše občane. Da bi dobili popolnejšo podobo o tem, istočasno pa tudi odgovore na nekatera vprašanja, smo za pomoč prosili Franca Kadiša, direktorja komunalnega podjetja.

»Tovariš direktor, iz ankete je razvidno, da delovni ljudje in občani Mežiške doline ne morejo razumeti, zakaj novo komunalno podjetje ne bo opravljalo uslug t. i. malega gospodarstva.«

»Upravljanje in vzdrževanje komunalnih objektov in naprav ter s tem tudi izvajanje komunalnih storitev je bilo do sedaj v naši občini organizacijsko razdrobljeno. V veliki meri je bilo prepuščeno spremljajočim organizacijsko majhnim režijskim skupinam v krajevnih skupnostih. Spričo dosežene stopnje razvoja gospodarstva in urbanizacije v občini je bila vse bolj v ospredju zahteva, naj se organizacija komunalne dejavnosti višje razvije in čim bolj poenoti, da bo po kvaliteti in kapaciteti sposobna dovolj kompleksno in ažurno razvijati komunalni standard v korist posameznega občana kot tudi vse družbene skupnosti. Vse to je temeljna naloga ustanovljenega komunalnega podjetja z dejavnostjo posebnega družbenega pomena.«

»Kakšna bo dejavnost tega podjetja?«

»Predvsem oskrba naselij in gospodarstva z vodo, odplaka odpadnih in atmosferskih voda (kanalizacija), oskrbovanje naselij s toplovodno energijo, vzdrževanje čistoče javnih površin in naselij, odstranjevanje smeti iz zgradb ter skrb za javne sanitarije (javna snaga). Nadalje urejevanje ulic, trgov, cest in prometne signalizacije, oskrbovanje naselij s javnimi otroškimi igrišči, vzdrževanje varnostnih pasov in rezervatov, opremljanje in vzdrževanje pokopališč ter seveda opravljanje pogrebne dejavnosti, vzdrževanje javnih tržnic, parkirišč (komunalno nadzorstvo). Stranska dejavnost pa naj bi bila: opravljanje komunalno-gradbenih storitev v okviru glavne dejavnosti za potrebe občanov, delovnih organizacij in skupnosti, opravljanje prevozov za lastne potrebe in v okviru prostih zmogljivosti za potrebe občanov in delovnih organizacij.

Torej dokaj široko področje dela ne samo po zvrsteh, ampak tudi na veliki površini od Raven do Črne. Zavedati se tudi moramo, da smo v občini zelo veliko vlagali v nove komunalne objekte, medtem pa je zmanjkalo denarja za redno in solidno vzdrževanje že zgrajenih objektov. Za nekatere skoraj lahko trdim, da že propadajo. Vprašanje je seveda tudi, ali bo investicijsko vlaganje v komunalno dejavnost tudi v naslednjem obdobju tako intenzivno. Prej ali slej bo treba večjo pozornost posvetiti vzdrževanju in gospodarjenju z že zgrajenimi objekti. Vse to namreč govori v

prid temu, da komunalnemu podjetju le ne bi dajali še del z drugih področij. Ne pozabimo tudi izkušnje ostalih komunalnih podjetij, kjer se sčasoma osnovna dejavnost, to je vzdrževanje objektov in naprav, vedno bolj zanemarja in podreja donosnejšim, ne komunalnim. Pa tudi sam zakon o takih podjetjih posebnega družbenega pomena našteva le dejavnosti, za katere smo se spoznavali v naši občini, kot dejavnosti komunalnega podjetja.«

»Ali je možno, da so šla usklajevanja in razgovori mimo občanov, ko se je razpravljalo, kakšno podjetje potrebujemo?«

»Delegatski sistem, ki je dal krajevnim skupnostim povsem novo vlogo, je pospešil večletne razprave o potrebi, da se organi-



Franc Kadiš

zira za vso občino komunalno podjetje, ki bo organizirano tako, da bo uspešno opravljalo dela, ki sem jih prej naštel. Zato je bila naročena študija »raziskava o organiziranju komunalne dejavnosti za območje občine Ravne«, ki jo je zelo dobro napravil Inštitut za komunalno gospodarstvo v Ljubljani. To študijo in povzetek iz tega gradiva je dal iniciativni odbor v široko razpravo po vseh KS in družbenopolitičnim organizacijam. O tem gradivu so razpravljali tudi vsi zbori delovnih ljudi in občanov, po večkrat vsi sveti KS, predsedstvo OK SZDL, občinska skupščina, konferenca OK SZDL, izvršilni odbor SKIS, delegacije SKIS po KS, skupščina SKIS in skupščina občine. Po vseh KS so obravnavali akt o ustanovitvi komunalnega podjetja in o tem sprejeli sklep o soglasju.«

»Ali so sploh upi in kdaj bi se lahko pričele opravljati usluge malega gospodarstva, saj nam je vsem dobro znano, da moramo te usluge iskati v krajih izven občine?«

»Ko bo komunalno podjetje popolnoma organizirano in bo tudi svojo dejavnost zadovoljivo opravljal na območju cele občine, je možno, da ustanovi servise ali da opravlja usluge iz ma-

lega gospodarstva, vendar s strogo ločenim računom. Ne smemo dovoliti, da bi ob morebitni izgubi pri posameznem servisu še krili deficit iz komunalnih virov za nekumunalne. Je pa za organiziranje t. i. malega gospodarstva še več možnosti, ne samo pri komunalnem podjetju. Strinjam pa

se, da so velike potrebe tudi po tej dejavnosti. Kolikor vem, bosta izvršni svet in občinska skupščina jeseni razpravljala o malem gospodarstvu in o obrti ter bo morala biti dana usmeritev, kako in kje se naj v občini razvije ta družbena dejavnost.«

F. Rotar

## Izbirno tekmovanje kovinarjev in livarjev

Tudi letos je sindikat železarne organiziral široko akcijo — izbirno tekmovanje kovinarjev kot pripravo na drugo republiško tekmovanje kovinarjev, ki bo v sredini junija v Titovih zavodih Litostroj v Ljubljani. Izbirno tekmovanje je bilo izvedeno med 12. in 25. majem. Že v preteklem letu so se mnogi naši delavci z veseljem odzvali vabilu za tekmovanje in na republiškem ter zveznem tekmovanju dosegli zavidljive rezultate. Tokrat je bil odziv še večji, saj se je prijavilo preko 80 delavcev: varilcev, strugarjev, rezkalcev in orodjarjev. Letos so prvič sodelovali tudi livarji in je bila tako dana možnost pomerjanja v znanju tudi delavcem z metalurškega področja. V naslednjih letih se bo krog poklicev in število sodelujočih še povečal.

Samoupravni socialistični odnosi potrebujejo vsestransko in celovito usposobljene delovne ljudi, ki so osnovni nosilci družbenoekonomskega in političnega sistema ter ustvarjalci materialnih dobrin naše družbe. To seveda zahteva nenehno izpopolnjevanje in vsestransko izobraževanje vseh in vsakogar.

Letošnje tekmovanje ravninskih kovinarjev ima več namenov. Zlasti naj bi opozorili na tisto človekovo dejavnost, ki je temelj in prvi pogoj za življenje in razvoj vsake družbe, na produktivno, kvalitetno in ustvarjalno delo. To je še zlasti pomembno za našo samoupravno socialistično družbo, ki daje delu in s tem delovnemu človeku tisto mesto v družbi, ki mu po njegovi zgo-

do vinski vlogi in interesu tudi pripada. Zato naš samoupravni sistem stremi k popolni in vsestranski uveljavitvi delavca — ustvarjalca, k uveljavitvi vseh njegovih vrednosti in njegove ustvarjalnosti. Prav tako proizvodna tekmovanja delavcev so pomemben prispevek k temu. S popolnejšim obvladovanjem tehnične kulture se odpirajo samoupravljalcem vsestranske možnosti za celovito odločanje o svojem delu in rezultatih dela, s čimer delovni ljudje v bistvu uresničujejo svojo vlogo v graditvi samoupravnega socialističnega sistema. Delovna tekmovanja te vrste odpirajo široko možnost proizvajalcem, da se seznanijo s sodobno organizacijo dela, s tehnologijo in dosežki na posameznih področjih in da izmenjajo izkušnje, spoznanja in dosežke na področju samoupravljanja.

Praktično delo so opravljali tekmovalci v proizvodnih prostorih in po proizvodnem programu temeljnih organizacij železarne. Teoretični del je obsegal preizkus strokovnega znanja, zlasti poznavanje materiala, strojev in naprav, delovnih postopkov in kontrole ter varstva pri delu. Poseben teoretični del je obsegal preizkus znanja iz osnov samoupravljanja, zlasti samoupravne organiziranosti v tozidih in delovni organizaciji kot tudi poznavanje organiziranosti, funkcije in principov delovanja sindikata. Pri preizkusu znanja so se vsa področja precej enakovredno vrednotila, kar je tudi logično, saj je le vsestransko izobražen delavec v celoti sposoben ures-

ničiti vse pravice in zadostiti vsem obveznostim, ki mu jih nalaga zakon o združenem delu in sedanjih družbenih trenutkih.

Drugo delovno tekmovanje ravninskih kovinarjev je dalo lepe rezultate in pokazalo kvaliteto dela, hkrati pa je tudi kazalec nekaterih še nerešenih, zlasti strokovnih, pa tudi drugih problemov. Izkušnje in spoznanja, pridobljena v tem srečanju, bodo prav gotovo dober kašipot za odpravljanje pomanjkljivosti, kar vse naj bi prispevalo k še večji, smotrnejši in kvalitetnejši proizvodnji.

Ravno za dan mladosti, 25. maj, je bilo tekmovanje zaključeno in so bili razglašeni naslednji rezultati:

### Strugarji

1. Kotnik Jože
2. Repas Štefan
3. Petič Feliks
4. Juh Otmar
5. Kališnik Ivan

### Rezkalci

1. Ikovec Janko
2. Luter Boštjan
3. Bajec Janko
4. Pikalo Ludvik
5. Hroval Vinko

### Orodjarji

1. Motnik Anton
2. Mešnjak Štefan
3. Zdovc Feliks
4. Lesjak Alojz
5. Kupnik Maks

### Obločni varilci

1. Karpač Egon
2. Celec Janez
3. Čas Jože
4. Pečnik Anton
5. Penec Srečko

### Plamenski varilci

1. Gostenčnik Vinko
2. Ferik Vinko
3. Uršič Emil
4. Repotočnik Tone
5. Sagernik Edvard

### Livarji

1. Založnik Bogomir
2. Pogorevčnik Milan
3. Burjak Franc
4. Kreuzel Ferdinand
5. Čapelnik Andrej

Letošnja udeležba in rezultati kažejo na to, da je veliko število delavcev vzelo to akcijo zelo resno in da bodo prihodnje leto rezultati lahko še boljši.

## IZ PARTIZANSKIH LET:

# Odkritje spomenika Kuharjevemu Anzanu

Mesec maj je praznik naše občine, mesec, ko se vrstijo številne kulturne in športne prireditve ter proslave. Mesec maj je tudi obletnica osvoboditve, ko so pri nas divjali zadnji boji še po kapitulaciji nacizma. Prav je, da se spomnimo vseh žrtev za svobodo in jih počastimo.

Tako smo se tudi Hotuljci odločili, da bomo v praznovanju vključili otvoritev spomenika Kuharjevemu Anzanu. Dela za postavitev spomenika je bilo precej, tako da se je treba zahvaliti tistim, ki so tako pridno delali in vse pripravili za otvoritev. Otvoritev je bila združena s pohodom po Vorančevi poti. Po mokri in mrzli soboti se je prebujalo lepo nedeljsko jutro in privabljaljo ljudi h Kuharjevi bajti. Zbralo se je lepo število krajanov, ki so se jim pridružili pohodniki Vorančeve poti. Svečano je zadonela himna po globeli v gozd, ki jo je zaigrala godba ravninskih železarjev. O življenju in delu ter usodi Kuharjevega Anzana je nekaj več povedal Zabel Franc, spomenik pa je odkril Anzanov sošolec in mladostni prijatelj Trup Jakob. Zadonele so častne salve teritorialne enote in dale spomin na čas, ko so na istem kraju leta 1944 zadoneli strelji, vendar je takrat ugasnilo življenje Anzana. Otvoritvi je prisostvovala tudi družina Kuharjevega Anzana, žena Lojzka, hčerki Anica in Nežka ter sin Darinko. Zanje je bil to bridek trenutek, saj se jim je obudil spomin na moža in očeta.

Po otvoritvi je sledil kulturni program. Moški pevski zbor Fužinar je zapel nekaj pesmi, nastopili so recitatorji in godba je igrala. Pohod po Vorančevi poti se je nato nadaljeval v Kotlje in od tam na Kogel, kjer je bil kulturni program.

Z otvoritvijo spomenika smo se Hotuljci Kuharjevemu Anzanu vsaj malo oddolžili za njegovo žrtev. Da se je spomenik lahko postavil, gre zahvala vsem, ki so delali in pomagali pri delu. Posebna zahvala gre predsedniku KO ZZB NOV Kotlje tov. Ludviku Pavlinu.

Ivan Kuhar, poznan kot Kuharjev Anza, je bil rojen 30. 12. 1904 kot sin bajtarskih staršev. Osnovno šolo je obiskoval v Kotljah, nato pa kmetijsko šolo v Šentjurju pri Celju in zadružno šolo v Ljubljani. Mladost je preživljal v boju za vsakdanji kruh, spoznal je krivico tedanje družbe in zgodaj tudi mišljenje naprednih ljudi, ki so videli svojo osvoboditev le v razrednem boju za pravičnejši red.

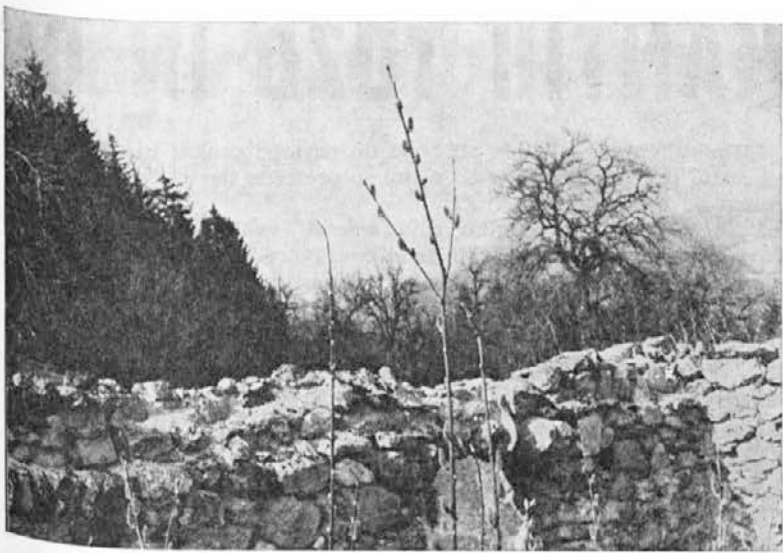
Z bratom Vorancem je bil v tesni povezavi, zato je bil zgodaj vključen v napredno delavsko — kmečko gibanje. Po Vorančevi emigraciji je imel tesne stike z naprednim prosvetnim delavcem Karlom Doberškom, ki je učiteljeval na Lešah, in Benom Kotnikom — Lubasom. Delal je skupaj z očetom in materjo na zemlji, ki je pripadala Kuharjevi bajti.

Poročil se je leta 1930 z Merkačevo Lojzko, kmečko hčerko s



S tekmovanja varilcev





Pomlad na ruševinah

Stražišča nad Prevaljami, s katero sta imela štiri otroke. Med njima je bilo razumevanje in polno ljubezenske sreče, vendar način njenega življenja je bil morda izjemen za naše razmere. Žena je ostala na posestvu svojih staršev; pri njej so doraščali otroci, Anza pa je živel pri svojem očetu in materi, kmečka dela pa opravljal na obeh posestvih. Zadnja leta pred drugo svetovno vojno je opravljal uradniške posle v hranilnici, ki je imela svoj sedež v gostilni, sedaj imenovani »Pod Uršljo«, v takratnem Guštanju.

V tem času je napisal tudi igro »Kmečka ohceta«, ki so jo prvič igrali v Kotljah. Pri ljudeh je naletela na zelo dober odmev. Igra je bila združena s tombolo, na kateri je bila prvi dobitnik krava in jo je dobila Dularjeva Micka. To igro so z uspehom igrali tudi v drugih krajih, saj je prikazovala koroške običaje.

Ko je sovražnik vdrl na našo zemljo in začel preganjati Slovence, je Anza vedel, kje je njegovo mesto in zakaj se mora boriti. Okupatorju in njegovim pomagačem je bila Anzanova pripadnost poznana, zato je bil že leta 1942 aretiran in je štiri mesece preživel v znanih begunjskih zaporih. Tu je bil mnogokrat zaslišan, mučen, pretepan in se je vrnil k svoji družini do skrajnosti izčrpan. Nadaljeval je s svojim delom. Dajal je navodila za ustanovitev OF na Stražišču in v Kotljah. Bil je poznan politični aktivist OF in obveščevalec za svoje območje.

Ko so se pri nas pojavili prvi partizani, je bil z njimi v tesni zvezi, posebej pogosto pa so se oglašali na domačiji pri Merkaču, kjer je živela njegova žena. Tu je bila znana partizanska javka, v začetku »Pri aeroplanu«, pozneje pa »Pod lipo«.

Priimek KUHAR je v tistih vojnih časih bil zelo sumljiv, predvsem zaradi Vorančevega političnega delovanja. Gestapovca Legner in Hauptman sta obljubljala, da bosta Kuharja uničila. Anza je bil posvarjen, da ga nameravajo gestapovci ubiti. Pripravljen je bil za odhod k partizanom, vendar so ga gestapovci pri tem prehiteli.

Bilo je zgodaj zjutraj tistega usodnega dne, 26. junija 1944, ko so se pri Kuharjevi bajti pojavili gestapovci. Anza je prišel ravno

iz hleva in jih zagledal na dvorišču. Doma je bil sam z materjo. Žena je takrat odšla s hčerko Nežko na Jesenice — na obisk k bratu Gustlnu. Ta dan je Anza nameraval oditi od doma, zato je odšel tako zgodaj v hlev. Mater so gestapovci odgnali na Rimski vrelec in od tam naprej na gestapo na Prevalje, Anzana pa v gozd, nedaleč od domačije, kar se je ugotovilo z najdbo njegovega trupla leta 1947.

Ko se je žena vrnila z Jesenic, je našla prazen dom. Zvedela je, da je njegova mati na Prevaljah in je odšla tja. Žena je dobila strogo prepoved od okupatorja, da ne sme prihajati na možovo posestvo v Kotlje. Zagrozili so ji, če jo tam dobi, jo bodo ustrelili. Rečeno ji je bilo, da je mož zaprt v Celovcu.

Nosila mu je perilo in pakete v Celovec. Prosila je, da bi ga videla. Končno so ji ustregli in ji pokazali v celici res nekega moškega, po imenu Kuharja iz slovenske Koroške. Ko je rekla, da to ni njen mož in razložila,

koga išče, je dobila odgovor, da je že davno ustreljen — ni pa ji bilo povedano, kje. Na Rimskem vrelcu je nadalje zvedela, da je usmrtilitev izvršila policija po nalogu Legnerja iz Guštanja. Legner je to potrdil, ni pa povedal, kje je Anza pokopan. Neki gestapovec, ki so ga partizani ujeli, in je sodeloval pri usmrtilitvi, je povedal, da je Anza pokopan nekje ob vodi. Povedal je tudi, da si je moral grob sam izkopati. Domači so ga iskali vsepovsod, toda zaman. Policija je iskanje prepovedala. Decembra 1944 so nato ženo z otroki izselili in odgnali v Nemčijo v taborišče, odkoder so se vrnili šele dva meseca po osvoboditvi.

Po vrnitvi so iskanje nadaljevali, vendar dolgo zaman. Leta 1947, ko so nekoč delali v gozdu pri Kuharju les, je Anton Gorenšek — Lužnik na robu nad vodo, ki teče po globači, naletel na korenino, ki je molela iz tal in bila odžagana. To mu je bilo sumljivo in je kopal na tistem mestu. Najprej je naletel na coklo. Kopal je dalje in našel še klobuk. O tem je obvestil še druge in nato so Anzana skupno izkopali. Za ženo je bil to strašen udarec, kajti do tedaj je v njej še vedno tlela iskrica upanja, da je še živ. Po pogrebu moža pa jo je čez dva dni zadela ponoven udarec. Umrl ji je sin zaradi posledic taborišča. Kazalo je, da jo bo zlomilo, vendar je njena trdna kmečka narava premagala tudi to. Vedela je, da mora otrokom nadomestovati še očeta.

Ivan Kuhar je padel kot žrtev — borec za svobodo. Vendar je bila samo njegova žrtev premalo. Koliko je morala prestati družina, je težko povedati.

Spomenik Kuharjevemu Anzanu naj bo pomnik mladim, da se je tu končalo življenje kmeta — borca za svobodo za pravičnejši in lepši jutri, za to, kar danes uživamo mi v svobodi.

J. G.

## Nove knjige v strokovni knjižnici

- 5996 Taschenbuch der Stahl — Eisen — Werkstoffblätter 1977.
- 5997 Stahlfehlerfibrel I, II, 1974.
- 4104/11 Metals Handbook 11, Non-destructive Inspection and Quality Control 1976.
- 4104/10 Metals Handbook 10, Failure Analysis and Prevention 1975.
- 5998 Fromm E., E. Gebhardt, Gasse und Kohlenstoff in Metallen 1976.
- 5999 David W. Hoepfner, Fracture prevention and control 1974.
- 6000 Halmshaw R., Industrial Radiology Techniques 1971.
- 6001 Mahkovec A., Sistem ekonomskih odnosov s tujino 1977.
- 6002 Mathews D. K., E. Fox, The Physiological Basis of Physical Education and Athletics 1976.
- 6003 Rocco F., Ekspozitni marketing 1977.
- 6004 Kostič J. S., Digitalne elektronske računske mašine 1976.
- 6005 Mak Adams V. H., Prostiranje toplote 1969.
- 6006 Degremont, Tehnika prečiščavanja vode 1976.
- 6007 Osnovi nauke o društvu 1976.
- 6008 Moody G. J., J. D. R. Thomas, Selective Ion sensitive Electrodes 1971.
- 6009 Giacometto L. J., Electronics Designers Handbook 1977.
- 6010 Fruth M., Industrijski dizajn 1976.
- 6011 Jovanović A., Komercijalno poslovanje 1977.
- 6012 Navodnik F., Izračun in konstrukcija mostnega dvigala nosilnosti 250 kN 1977.
- 6013 Kožuh B., Zasnove in razvoj grupne tehnologije za proizvodno valjev za hladno valjanje 1977.
- 6014 Jen Woug YU, W. E. Ott, Function circuits. Design and Applications 1976.
- 6015 Stout D. F., Kaufman M., Handbook of Operational Amplifier Circuit Design 1976.
- 5956/2 Werkstoffkunde der gebräuchlichen Stähle 1977.
- 6016 Wehrmann W., Korrelations-technik ein neuer Zweig der Betriebsmesstechnik 1977.
- 3587/413 Prešeren A., Tehniško — tehnološki i ekonomski faktori koji nameču svu bržu i

### OB ROBU:

## ALI SE UČIMO TITOVEGA IZRAŽANJA MISLI

Praznovanje Titovih jubilejev je prineslo tudi objavo njegovih del — govorov in člankov. Ob njihovem prebiranju se znova potrjuje staro spoznanje: Tito govori in piše tako preprosto in jasno, da ga razume vsakdo. Čisto vseeno je, ali sega v zgodovino ali sedanost, v svetovno ali našo politiko, v gospodarstvo ali kulturo. Njegove misli dosežejo včasih takšno globino in jedrnatost, da so lahko gesla za politično akcijo ali modrosti s trajno veljavo.

Tito uporablja razmero-ma malo tujk, a še tiste so že davno znane vsakomur. In v času, ko si lomimo jezike z zmeraj novimi, večinom okornimi jezikovnimi sklopi in ko je npr. domala greh reči »podjetje«, namesto »organizacija združenega dela«, Tito na prvomajskem sprejemu pred TV kamerami preprosto vpraša delavce:

»A koliko imate plate?«

Pa mislite, da ne ve, kako je bolj prav (ali: edino prav) »lični dohodek«?

Ali nam ne kaže Tito tudi tu na nevsiljiv način, kako je treba govoriti in pisati, da nas bodo delavci razumeli?

Ali ni osupljivo protislovje, da Tita zmeraj razume vsak delavec, delegatskih građiv, referatov in sestankarske latovščine pa pogosto ne?

Ali si torej ne otežujemo sami živih stikov z delavci, če neomajno trdo vztrajamo pri pravkar skovanih, iz ljubljanskih (ali katerihkoli) pisarn uvoženih »učeniš« samoupravnih terminih? Seveda jih bomo vnašali v vse akte, kamor spadajo. Seveda bomo seznanjali z njimi delavce, posebej še delegate v ustreznih oblikah. Jasno je tudi, da žive nove besede s časom same po sebi nadomestijo stare. A vsaka skovanka in sleherni okorni besedni sklop še ni zlat in nedotakljiv samo zato, ker je nov.

Osnovni smisel jezika je še zmeraj sporazumevanje. Tito to ve, zato ga zmeraj razumemo. Ali pa ga ne bi kazalo tudi posnemati?

Marjan Kolar

# POTREBE PO PRAKTIKANTIH TOZD IN DS

V maju še kadrovska služba ni imela zbranih potreb po praktikantih iz posameznih TOZD in DS, zato jih nismo objavili skupno s sporočilom o počitniški praksi. Potrebe so dane glede na možnost koristne in polne zaposlitve praktikantov. Taka je tudi naša želja.

Povedati moramo, da je povpraševanje za opravljanje obvezne prakse učencev ekonomske srednje šole zelo veliko. Sprejeli smo že 57 prijav, od teh le trije želijo opravljati prakso v avgustu. Razumljivo je, da glede na omejeno število potreb ne bomo mogli vseh sprejeti v juliju.

Praktikantov, ki so že ali bodo do nastopa prakse izpolnili 15 let, je sedaj prijavljenih 34, med njimi so pretežno dekleta. Verjetno tudi vsem ne bomo mogli ustreči.

Že v prejšnjem članku smo omenili veliko povpraševanje po opravljanju prakse kemijskih tehnikov. Potrebe so že polno zasedene; dvanajstim prosilcem pa smo že odgovorili, naj si poiščejo prakso drugje.

V tabeli prikazujemo potrebe po praktikantih po TOZD in DS za meseca julij in avgust. G. M.

TOZD — DS	JULIJ											AVGUST											SKUP.	
	OS	Gim.	UAS ESS	TSS str.	TSS & el. j. tok	TSS met. kem.	Gos.	Pok.	Med.	VS	VS	OS	Gim.	UAS ESS	STŠ str.	TSS & el. j. tok	TSS met. kem.	Gos.	Pok.	Med.	VS	VS		Julij
1. Družbeni stand.	1	1	1	—	—	—	1	—	—	2	—	1	1	1	—	—	—	1	—	—	2	—	6	6
2. K S Z	1	6	6	1	—	—	—	—	1	1	—	2	7	7	1	—	—	—	—	1	2	—	16	20
3. Komerčila	4	3	9	—	—	—	—	—	—	3	2	4	3	9	—	—	—	—	—	—	3	2	21	21
4. Gospodarjenje	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	4	4
5. Jeklolivarna	13	20	2	—	—	—	—	—	—	—	—	13	20	2	—	—	—	—	—	—	—	—	35	35
6. Jeklovlek	—	3	—	3	—	—	—	—	—	1	1	—	3	—	3	—	—	—	—	—	2	2	8	10
7. Jeklarna	1	3	—	3	—	—	—	—	—	2	3	—	3	—	3	—	—	—	—	—	2	2	12	10
8. Kovačnica	2	2	—	2	—	—	—	—	—	1	2	2	2	—	2	—	—	—	—	—	1	2	9	9
9. S G V	1	2	3	12	—	—	—	—	4	—	—	1	2	3	12	—	—	—	—	4	—	—	23	23
10. E T S	—	—	—	—	6	—	—	—	—	6	5	—	—	—	—	6	—	—	—	—	6	5	17	17
11. Stroji in deli	2	12	—	5	—	—	—	—	—	2	1	—	10	—	5	—	—	—	—	—	2	—	22	17
12. T R O	8	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9	9
13. Raziskave in razvoj	1	2	3	1	—	1	—	—	—	2	—	1	2	3	—	—	—	—	—	—	2	1	10	9
14. Pnevmatični stroji	2	—	—	5	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—	5	—	—	—	—	4	—	—	11	11
15. Industr. noži	2	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	8	8
16. Vzmetarna	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6
17. Kaliilnica	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
18. Energija	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
19. Valjarna	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
20. Transport	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
21. Priprava proizv.	—	5	3	6	—	1	—	—	—	5	4	—	5	3	6	—	1	—	—	—	5	4	24	24
22. Kontrola kakov.	1	3	1	1	—	3	—	—	—	1	2	—	3	1	1	—	3	—	—	—	1	2	12	11
23. Finance	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	12	12
Skupaj:	42	66	45	47	6	5	1	8	1	27	23	39	66	44	43	6	4	1	8	1	29	23	271	264
Skupaj:	271											264												
Vsega:	535																							

- stalnu zamenu zastarelih kapaciteta i tehnologije u jugoslovenskoj metalurgiji 1974.
- 3587/414 Prešern A., Krundare F., Študij razvoja sintetičnih talil za jeklarsko tehnologijo 1977.
- 3587/415 Žvokelj J., Vpliv hladnega preoblikovanja in toplotne obdelave na lastnosti hladno vlečenih palic in žice iz legiranih jekel 1976.
- 3587/416 Korošič B., Razvoj modificirane tehnologije izdelave jekel po EPŽ postopku z uporabo T-kokile 1977.
- 3587/417 Mutapčič N., Razvoj računskog modela za vođenje postupka izrade čelika u različitim agregatima 1977.
- 3587/418 Sicherl B., Energetika železarne z različnimi viri energije 1977.
- 6017/6 Duden Aussprachewörterbuch 1974.
- 6018/5 Duden Fremdwörterbuch 1974.
- 6019 Rodič J., Žilavost in značilnosti loma legiranih orodnih jekel 1977.
- 6020 Mišković N., Praktikum iz teorije plastične prerade metala 1976.
- 6021 Mišković N., Teorija plastične prerade metala 1977.
- 6022 Šaper R., Automatska regulacija procesa 1975.
- 6023 Kalibrovanje valjaka u valjaonicama 1976.
- 6024 Dujmović I., Marketing 1975.
- 6025 Kresze G., Physikalische Methoden in der organischen Chemie 1, 2. 1962.
- 6026 Laskowski Max, Praktische Blechabwicklungen 1965.
- 6028 Osborne A., Einführung in die Mikrocomputer technik 1977.
- 6029 Warren J. M., International Advances in Nondestructive Testing 1977.
- 6030 Požar D., Gospodarjenje v poslovni logistiki 1976.
- 6031 Rajković J., Marketing i segmentacija tržišta u proizvodnoj potrošnji 1977.
- 6032 Strukturnij mehanizm fazovih prevračeni metallov i splavov 1976.
- 6033 Kvader A., Preiskava materiala 1966.
- 3587/419 Velkovrh A., Primerjalna študija o možnosti določevanja nizkih koncentracij legiranja in dodatnih elementov v jeklih 1977.
- 3587/420 Lavrič T., Ca in Mg v metalurških surovinah in proizvodih z AAS 1977.
- 6034 Popič R., Naučno tehnički rečnik, englesko-srbsko-hrvatski 1977.
- 5876/2 Stern A. C., AIR Pollution 2. 1977.
- 3587/421 Grešovnik F., Razvoj raziskovalne metodike na področju rentgenske difraktometrije v kombinaciji s TEM 1978.
- 6035 Winefordner J. D., Trace Analysis Spectroscopy Methods for Elements 1976.
- 6036 Hofmann F., Sicheres Ausschlagen von Lasten 1974.
- 6037 Wuppermann C. D., Verfahrenswege zur Herstellung von Stabstahl und Walzdraht 1975.
- 6038 Abbott M., Theory and Problems of Thermodynamics 1972.
- 6039 Hughes W. F., Basic Equations on Engineering Science 1964.
- 6040 Sewastjanow B. A., Verzweigungsprozesse 1975.
- 6041 Steidle H. G., Transistorske priročne tabele 1978.
- 6043 Slavković D., Osnovi novinarstva i informisanja 1975.
- 6046 Gorjup M., Samoupravno novinarstvo 1978.
- 6048 Eko U., Kultura, informacija, komunikacija 1973.
- 6049 Escarpit R., Revolucija knjige 1972.
- 3587/422 Rosina A., Študija o strukturi staljenih metalurških žlinder 1977.
- 3587/423 Prešeren V., Študij možnosti izvenpečne rafinacije jekla z vpihavanjem kalcijevih spojin v ponev 1978.
- 3587/424 Trbižan M., Vpliv modificiranih livarskih škrobobna livarske in mehanske lastnosti sintetičnih mešanice 1977.
- 3587/425 Glogovac B., Preiskava kovaške peči št. 7 med poskusnim obratovanjem 1978.



# Kaj radi beremo

Ta zapis (in kasneje še kateri o témah pisateljskih srečanj, o filmu, likovni umetnosti itn.) ima namen naznati nekaj dejstev o naših kulturnih potrebah in navadah, pa o tokovih umetniškega ustvarjanja. Iz te podlage želi ugotovljati naš okus in miselno naravnost, izsledke pa soočiti s temeljnimi pojmi o umetnosti in kulturi, kakor jih srečujemo vsak dan.

Razmerja bralci — knjige so dodobra raziskana ne le v svetu, ampak tudi pri nas. Dobro še pomnimo visoki odstotek Slovencev, ki v letu dni ne preberejo nobene knjige. (Seveda pa to še ne pomeni, da ne preberejo — prelistajo — nobenega časnika, da ne poslušajo radia, ne gledajo TV). Ko torej govorimo o bralcih, imamo vseskozi v mislih ljudi, ki kolikor toliko redno berejo knjige, zanima nas pa, kaj berejo in zakaj.



Obraz pomladi

Na prvem mestu so ljubezensko-pustolovski, zgodovinski romani, zdravniška tematika, kriminalke in vojaško-vojnške zgodbe. Pri teh delih je poudarek na zgodbi, akciji. Na zgodovinski ali polznanstveni osnovi se zapletajo in razpletajo napevni dogodki. Najbolj iskani avtorji: Simmel, Kirst, Konsalik. Te knjige bere 72 odstotkov bralcev, vendar v povezavi z naslednjo skupino. To predstavlja klasika 19. in 20. stoletja. Gre za tradicionalni, realistični roman, ki opisuje družbene razmere. Od slovenskih pisateljev spadajo sem Jurčič, Tavčar, Finžgar, Kranjec, Bevč itn. Na vprašanje, kaj jih privlači, odgovarjajo bralci, da domače, kmečko, prijetno, resnično in življenjsko (!). Kar 48 odstotkov jih misli tako.

Poljudno znanstvena in splošno izobraževalna dela (vojno dokumentar-

na dela, znanstveno pisani življenjepisi) bere 18 odstotkov bralcev. Utemeljitev: dokumentarnost, resničnost, povečanje osebne kulture, udeležba v NOB.

Najnižje so moderni romani in dela sodobnih slovenskih avtorjev. Po njih sega le 14 odstotkov bralcev. Za ta dela je značilen sodobni stil, človek nastopa v njih kot neharmonična, protislovna osebnost. Te bralce privlačijo problemi sodobnega človeka in sodobni stil.

Izpustili smo številke o tem, koliko ljudje berejo stripe, Dr. in Ljubavne vikend romane, ker štejejo v t. i. subliteraturo, torej manjvredno. Kljub temu se na podlagi povedanega kaže, da je možno bralce razdeliti v glavnem na dve skupini:

— na manjšo, ki se je pripravljena soočiti s preteklo realnostjo na dokumentarni in poljudno znanstveni ravni ter s sedanostjo v neolepšani podobi;

— na večjo, ki je usmerjena v svet, ki ga bodisi že dolgo ni več ali pa ga (kot je opisan) nikoli ni bilo.

Po literarni vrednosti pa lahko tudi opisano leposlovje delimo na dva dela:

— na kvaliteto (klasika 19. in 20. stoletja, del modernih romanov),

— na polkvaliteto — večina del, ki so pri srcu 72 odstotkom bralcev.

Čeprav bi si sklepe, ki iz teh ugotovitev izhajajo, prihranili za zadnji zapis te vrste, pa zaključimo vsaj z ugotovitvami nekaterih domačih in tujih raziskovalcev (Kocijan, N. Barbaričeva, Escarpit):

— Glavni vzrok za branje je ponavadi neravnotežje med bralcem in njegovim okoljem, ki mu ne nudi te-



Tako so zaplesali naši na srečanju folklornih skupin slovenskih železarn 13. maja 1978

ga, kar si v predstavi želi. Kadar postane knjiga sredstvo za beg, se v domišljiji lahko kaže kot verjetno in življenjsko vse, kar ni prikazano že na preveč fantastičen način.

— Četrtna bralcev (če dodamo ljubitelje subliterate, pa še več) se navdušuje nad poprečnimi sentimentalnimi zgodbami.

— Število nebralcev je visoko, zanimanja bralcev pa precej enostranska. Za razvijanje potreb po branju in za osveščanje bralcev so potrebne številne akcije in seveda sistematična skrb šol (bralne značke itn.)

— Film ne konkurira knjigi (niti ni njeno nadomestilo), prej narobe: gledalec filma, posnetega po literarnem delu, si izposodi še knjigo. V njej najde več podrobnosti, besedna pripoved je jasnejša, pristnejša.

**Literatura: Robert Escarpit, Revolucija knjige, Zagreb, Prosvjeta, 1972, Gregor Kocijan, Knjiga in bralci, Ljubljana, RS ZSS, KSS, 1974, Nada Barbarič, Naš bralec in njegov odnos do knjige, Jezik in slovstvo, 1977/78, št. 3—4.**

Marjan Kolar

pričevanje. Založba Borec. Lj. 1978. 515 str. 185 din.

Avtor je poleg utrinkov iz življenja gorenjskih vosovcev opisal tragedijo v partizanski bolnišnici ter nasilje nad Ronkarjevo družino. Več let je zbiral in preverjal podatke za to delo. Dokumentarno gradivo veže z živo pripovedjo, ki je pretresljiva. Dodane so številne fotografije.

**Vladimir Kavčič, Vaška komanda. Mladinska povest. Lj. MK 196 str. 68 din.**

V tem delu je pisatelj oživil vaške otroke, ki so imeli na začetku vojne osem ali deset let, ob osvoboditvi pa so bili že skoraj odrasli fantje, ki so se morali resno spoprijeti z življenjem. Sporočilo knjige: vojna je veliko zlo, ki mirne fante spremeni v pobalnice, ki znajo sovražititi in uničevati skoraj tako kot odrasli.

## PREVODI

**Josip Broz Tito, Referati s kongresov KPJ (ZKJ). Izbor iz del, 1. knjiga. Lj. DZS 1978. 534 strani. 175 din.**

Referati tovariša Tita so sintetična analiza in ocena procesa družbenozgodovinskega, političnega, gospodarskega in kulturnega razvoja naše družbe, razvoja naših idej o socializmu, zasnovanem na samoupravni socialistični demokraciji, politike KPJ (ZKJ) in metod njene uresničitve v praksi. Zato so nenadomestljiv instrument za razumevanje in oceno našega razvoja.

**Danilo Kiš, Grobnica za Borisa Davidoviča. Roman. Lj. MK 1978. 158 str. 118 din.**

Knjiga spada med tiste, ki so ob izidu dvigale prah. Vseh sedem zgodb v njej namreč sega v dobo Stalinovih čistk, vsem je skupna tragičnost, smrt, predtem pa križev pot opisanih junakov. Delo je prejelo več nagrad, doživelo več ponatisov in prevodov.

**Gianni Rodari, Srečanje z domišljijo. Eseji in razprave. Lj. MK 1978. 124 str. 120 din.**

Sodobni italijanski mladinski pisatelj se je v tem delu lotil besednega ustvarjanja za najmlajše z nešablonskih vidikov. Veliko se je pogovarjal z otroki, starši in vzgojitelji in svoje ugotovitve strnil v 36 poglavij. O tem delu pravi: »...Upam, da bo

## S KNJIŽNE POLICE

### DOMAČA DELA

**Bojan Štih, Faustove improvizacije Margueriti. Eseji. Lj. DZS, 1978. 238 str. 160 din.**

Avtor, znan slovenski esejist, je v knjigi zbral »trinaest esejev o ljubezni, umetnosti in Carnioli«. Gre za razmišljanja o večnih vprašanjih, ki zajemajo odnose med zakonom in naravo, umom in njegovo rabo, sodbo in zmoto. Tekst je namenjen nekoliko zahtevnejšim bralcem.

**Janez Menart, Pod kužnim znamenjem. Pesniška zbirka. Lj. DZS, 1977. 162 str. 140 din.**

Knjiga zajema avtorjevo bero zadnjih desetih let. Že kar redko je danes, da se kak pesnik sooča s problemi svojega časa na preprost, razumljiv način. Če je zraven še duhovit in zajedljiv, je jasno, da ga ljudje radi bero (skoraj vsaka njegova zbirka

izide v več natisih), zato pa se mu redno dogaja, da ga kritika daje v nič in mu očita kdaj tudi ceno romane. Bodi kakorkoli, v eni od poletnih števil bomo objavili izbor iz te knjige, pa naj bralci sami presodijo, kako in kaj.

**Veno Taufer, Odrom ob rob. Eseji in kritike. Lj. DZS 1978. 302 str.**

Pesnik in gledališki kritik Taufer je zbral v tem delu svoje sprotne gledališke recenzije. Obsega gledališka dogajanja pri nas ob koncu šestdesetih in v prvi polovici sedemdesetih let. Imenuje ga »obdobje režiserjev«. Knjiga je obogatitev slovenske gledališke publicistike, govori pa seveda bolj ljudem, ki jih to področje zanima.

**Jože Vidic, Sedem krst za Ronkarjevo družino. Dokumentarno**

moja knjižica koristila tistemu, ki verjame, da ima tudi domišljija svoje mesto v vzgoji, tistemu, ki zaupa otroški ustvarjalnosti in ki ve, kako osvobajajoča je lahko beseda.«

**Mc Leave, Prekleti umirajo težko.** Roman. Lj. CZ 1978. 288 strani. 210 din.

Avtor z dokumenti, pričevanji in usodami vojakov — plačancev v polpreteklih kolonialnih vojnah razgrinja življenje ljudi, ki jim je ubijanje poklic in zaslužek. Ob tem prikazuje tudi globlje psihološke, socialne in politične vzroke fenomena »tujskih legij«.

Po Knjigi 78



## NAŠE ZNAMKE — EVROPA CEPT

Strokovna komisija CEPT je določila, da bo v letu 1978 skupna tema »spomeniki«. V tem okviru naj članice uporabijo motive iz svojega nacionalnega umetniškega bogastva. Glede na to izdaja skupnost jugoslovanskih PTT dve priložnostni znamki Evropa CEPT 1978 v tehle vrednostih:

4,90 din — Golubac,  
10,00 din — Sveti Naum.

**Golubac** je srednjeveško mesto ob Donavi ob soteski Djerdap blizu kraja z istim nazivom. Prvič je bil omenjen leta 1335 kot utrdba z ogrsko vojaško posadko. Po kosovski bitki leta 1389 so mesto zasedli Turki. V srbskih rokah je bil od začetka 15. stoletja do smrti despota Stefana Lazareviča (1427), nato pa spet pod turško oblastjo. Golubac je predstavljal močno trdnjavo s pristaniščem ob Donavi. Okrog njega so bili veliki boji.

**Sveti Naum** je samostan na južni obali Ohridskega jezera. Njegov nastanek je povezan z Naumom, enim prvih makedonskih prosvetlencev, ki je bil tu pokopan leta 910.

Motive za to serijo je izdelal dr. Vojislav Kovač. Grafična realizacija je delo Andreje Milenkoviča. Znamke so bile natisnjene v Švici v tehniki večbarvne heliogravure, in sicer v polah po 9 znamk.

V prodajo so prišle 3. maja 1978. Istega dne je dal biro za poštne znamke in tisk v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 din oziroma ovitek prvega dne za 17,40 din.

## II. SVETOVNO AMATERSKO PRVENSTVO V BOKSU

Drugo svetovno amatersko prvenstvo v boksu je bilo od 6. do 20. maja 1978 v Beogradu. Ob tej priliki je izdala skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno poštno znamko za 4,90 dinarja.

To svetovno prvenstvo je bilo pod pokroviteljstvom tovariša Tita.

Na znamki je boksarska rokavica s stiliziranim globusom. Likovna in grafična obdelava znamke je delo Dušana Lučiča. Znamke so natisnili v zavodu za izdelavo

bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvne tiska v polah po 9.

V prodajo je prišla 9. maja 1978. Istega dne je dal biro za poštne znamke in tisk v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 dinarja oziroma ovitek prvega dne FDC za 7,40 dinarja.

## II. FESTIVAL FILATELISTIČNE MLADINE JUGOSLAVIJE

V Brežicah je bil od 20. do 28. maja 2. filatelistični festival mladine Jugoslavije. Razstava je bila v najlepši dvorani posavskega muzeja, v t. i. »viteški dvorani«. Za razstavo se je prijavilo prek 140 mladih filatelystov s prek 200 temami in več kot 5.300 razstavnimi albumskimi listi. Največ razstavljalcev je bilo iz Slovenskih Konjic — 42 s 63 zbirkami in 1678 razstavnimi listi. Prijave so prišle iz petnajstih društev iz Bosne in Hercegovine, Vojvodine in Slovenije.

Tudi filatelistično društvo Ravne je prijavilo 6 razstavljalcev s 7 zbirkami in 144 razstavnimi listi.

## PRILOŽNOSTNE POŠTNE ZNAMKE — FAVNA — ČEBELE JUGOSLAVIJE

Ob 25. maju, dnevu mladosti, je izdala skupnost jugoslovanskih PTT serijo priložnostnih poštne znamke za štiri vrednosti, na katerih so kot motivi prikazane čebele z jugoslovanskega območja, in sicer:

1,50 din — medonosna čebela. Živi v skupinah po nekaj tisoč čebel v drevesnih ali skalnih vo-

tinah. Za človeka je zelo pomembna kot zbiralka nektarja, cvetnega prahu in kot opraševalka rastlin, zato se vzgaja po čebelnjakih. Čebela je sinonim za delavnost in visoko organiziranost družbenega življenja.

3,40 din — halikust. Vidimo ga po cvetju, kjer zbira cvetni prah in nektar za svoje potomce. Gnezdo predstavlja sistem hodnikov in komor, ki jih koplje v zemlji; živi v manjših skupinah.

4,90 din — lesna čebela, je naša največja čebela. Gnezdo dela v lesu (gredah, kolih), ki ga pregrize s svojimi močnimi čeljustmi. Na takšnih krajih je včasih mogoče najti na desetine čebel, ki pogosto uporabljajo skupne hodnike, vsaka zase pa gradi posebne komore.

10 din — zemeljski čmrlj. Hitro ga opazimo zaradi njegovih pisanih barv in zvoka, ki ga daje pri letu. Na cvetju ga vidimo od zgodnje pomladi do jeseni, kjer neutrudno zbira cvetni prah in nektar za svoje ličinke.

Motive za to serijo je izdelal Aleksander Stevanović, medtem ko je likovna obdelava delo Andreje Milenkoviča. Znamke so natisnili v švicarski tiskarni »Helio Courvoisier S. A.« v tehniki večbarvne heliogravure v polah po 50 znamk.

V prodajo so prišle 25. maja. Istega dne je dal biro za poštne znamke in tisk v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 dinarja oziroma ovitek prvega dne FDC za 22,30 dinarja.

f. u.

# Ponovna odmera nadomestila OD delovnim invalidom

Kot je večini delovnih invalidov že znano, poteka trenutno v DO akcija za ponovni izračun nadomestila OD delovnim invalidom III. in II. kategorije. Ker je služba, ki vodi ta postopek, motena zaradi pogostih telefonskih pozivov in dajanju informacij o poteku postopka tako delovnim invalidom, ki jih trenutno zaposlujejo že prek 450, kot njihovim vodjem služb in predstavnikom družbenopolitičnih organizacij, bi rad podal obširnejšo informacijo o poteku postopka in o ostalih nejasnih vprašanjih, ki se v zvezi s ponovno odmero nadomestila porajajo. Predvsem pa bi rad pojasnil, zakaj se je zadeva tako zavlekla, ker je prav zaradi tega služba deležna največ kritike.

S sprejetjem novega pravilnika o delitvi OD 1. 6. 1976 se je v celotni DO delitveno razmerje med posameznimi delovnimi mesti nasproti staremu pravilniku precej spremenilo. Tako je tudi večina nadomestil OD, ki so bila izračunana na osnovi poprečnih OD v letu 1975 od 1. 6. 1976 dalje nerealna. Nekateri delovni invalidi prejemale višje nadomestilo OD, kot bi jim po novem sistemu pripadalo, nekateri pa so občutno oškodovani. Razumljivo je, da povzroča takšno stanje med delovnimi invalidi in tudi drugimi sodelavci precejšnje nezadovoljstvo in mnogo hude krvi.

Naša služba je takoj ustrezno ukrepala. V letu 1976 je potekala v DO akcija za reden preračun nadomestil OD za leto 1976 na osnovi poprečnih dohodkov v letu 1975. Vodjo službe sem takoj opozoril na to, kakšen problem bo nastal z izplačevanjem nadomestil po sprejetju novega pravilnika o delitvi OD. Predlagal sem, da se naj s SPIZ Ravne sklene dogovor, da bi akcijo ustavili in naredili izračun na osnovi poprečnega dohodka v letu 1976. Dogovor ni uspel, izdane so bile nove odločbe, na osnovi katerih vsi delavci, ki so uveljavili status delovnega invalida do 31. 12. 1976, še danes prejemale nadomestilo OD. Seveda so ta nado-

metila usklajena s porastom dohodka v železarni. S 1. 1. 1977 za 15,8, s 1. 1. 1978 za 18,3 odstotka. Opravljena je bila primerjalna analiza, ki je predvidevala neskladja nadomestil OD potrdila. Na osnovi te analize smo od SPIZ Ravne in rep. skup. SPIZ zahtevali dne 5. 10. in 14. 10. 1976 izreden obračun nadomestil. V zahtevku za obnovu postopka smo rep. skupščino seznanili z nastalo situacijo ter zahtevke utemeljili s 155. čl. statuta, ki daje posamezni DO možnost za izredno usklajevanje nadomestil v posebnih okoliščinah.

Dne 7. 4. 1978 nas je komisija za rehabilitacijo in zaposlovanje delovnih invalidov pri rep. skupščini SPIZ obvestila, da nam dovoljujejo izreden obračun, vendar se moramo odločiti, ali vzamemo v osnovo popr. dohodek za koledarsko leto 1976 ali popr. dohodek za koledarsko leto 1977. V prvem primeru se bi nadomestila OD odmerila s 1. 7. 1977, v drugem pa s 1. 1. 1978. Naš predlog, da bi v osnovo vzele poprečni OD od 1. 6. do 31. 12. 1976, ni bil sprejet, ker tega predpisi ne dovoljujejo. V osnovo se po predpisih SPIZ upošteva le dohodek, dosežen v koledarskem letu.

Ponovno je služba opravila primerjalne analize na osnovi poprečnih dohodkov v letu 1976 in ugotovila, da nadomestila, izračunana na osnovi tega dohodka, še ne bi bila realna, ker je na letni poprečni dohodek še močno vplival dohodek, dosežen v prvih 5 mesecih po starem delitvenem sistemu. Zaradi tega in zaradi bojazni, da nam SPIZ ne bi dovolila izrednega obračuna nadomestil še v letu 1978 na osnovi poprečnih dohodkov, doseženih v letu 1977, se je vodstvo DS odločilo, da dostavimo rep. skupščini SPIZ predlog za ponovni obračun nadomestil na osnovi poprečnih dohodkov, doseženih v letu 1977. Predlog je bil dostavljen rep. skupščini SPIZ dne 23. 9. 1977. Osvojen in objavljen je bil v uradnem listu SRS št. 25 dne 25. 4. 1978.

Po tem sklepu bodo nadomestila izplačana od 1. 1. 1978 tistim delovnim

invalidom, ki po sedanjem sistemu prejemale nižje nadomestilo, s 1. dnem naslednjega meseca po izdaji odločbe pa tistim delovnim invalidom, ki sedaj prejemale višje nadomestilo.

O nadomestilu za čas od 1. 6. 1976 do 31. 12. 1977 rep. skupščina ni razpravljala. Za usklajevanje nadomestil za to obdobje predlagam, da delovni invalidi prek svojega aktivna zahtevajo od strokovne službe SPIZ Ravne ustrezno tolmačenje. Verjetno bo potrebno preveriti ustavnost tistih določb statuta SPIZ, ki urejajo izplačevanje nadomestil OD.

Naša služba je med tem časom pripravila vse potrebne podatke, da bi jih po ugodno rešenem zahtevku takoj dostavila na SPIZ. Vendar so nam nastali dogodki v DO to preprečili. Tu mislim na prekinitev dela in ponovno delitev osebnih dohodkov v mesecu marcu. Zaradi tega se je akcija za naše strani objektivno zavlekla. V mesecu juniju bodo vsi delovni invalidi sprejeli informacijo o odmeri nadomestila za leto 1978, iz katere bo razvidno:

— kako je bilo usklajeno njihovo delovno mesto pred nastankom invalidnosti z veljavno sistemizacijo delovnih mest, št. in naziv delovnega mesta,

— kateri sodelavci so bili vzeti za primerjavo in kakšni so bili njihovi poprečni osebni dohodki tako na starem kot na novem delovnem mestu,

— razlika in višina nadomestila OD za leto 1978,

— pravni pouk, komu, v kakšnem roku in kje lahko vložijo ugovore, če se z navedenimi podatki ne bodo strinjali.

V zvezi s pritožbenim postopkom sem dolžan še dodatno razlagati. V pritožbenem postopku bomo v DO obravnavali le pritožbe zoper usklajevanje delovnih mest pred nastankom invalidnosti z veljavno sistemizacijo in morebitne napake. Za vse ostale sporne primere pa boste lahko vložili pritožbe šele na odločbo SPIZ v rednem pritožbenem postopku.

Pri usklajevanju delovnih mest z novo sistemizacijo bo lahko prišlo do spornih primerov zaradi tega, ker stari sistem ni poznal stopenj na posameznih delovnih mestih. Z novim sistemom pa so uvedene stopnje, npr. ključavničar za enostavna, srednje zahtevna, zahtevna in najzahtevnejša dela. Te podatke, ki imajo precejšen vpliv na višino nadomestil OD, smo dobili od vodstev TOZD in bodo sporne primere obravnavale komisije za kadre in splošne zadeve po TOZD. Pri teh obravnavah bodo lahko sodelovali delegati aktivna delovnih invalidov ZR.

Sporni primeri, ki jih boste morali reševati v rednem pritožbenem postopku prek SPIZ, pa so predvsem v tem, da moramo po predpisih SPIZ v poprečni OD skupin delavcev všteti osebne dohodke vseh delavcev, ki so bili v koledarskem letu zaposleni na njihovih delovnih mestih ne glede na čas trajanja take zaposlitve in na dodatke za minulo delo in za izmensko delo. Zaradi tega ti podatki precej varirajo. Zlasti je problem dodatke za minulo delo, ker so na tistih delovnih mestih, kjer praviloma postane največ delavcev invalidnih, zaposleni mladi delavci z minimalnim dodatkom za minulo delo.

Princip izračuna popr. OD je bil naslednji: v osnovo je bil vzeta letni dohodek po šifrah 1—18, 20—23 (te šifre so navedene na zadnji strani izplačilne kuverte), ta dohodek je bil deljen s številom opravljenih ur in pomnožen s 184 urami (obvezna kvota ur na mesec).

Predlagam, da tudi za način izračuna prek aktivna invalidov zahtevate od strokovne službe SPIZ ustrezno tolmačenje.

Milan Praznik

## PICASSO V BESEDI

»Ni posebno zabavno vstati ob šestih jutraj,« je rekel Picasso. »Razumem, zakaj obglavljanje opravljajo ob zori. Samo da vidim zoro, se mi glava odkotali sama od sebe.«

\*\*\*

»Človek,« pravi Picasso, »v življenju meče žogo. Upa, da bo udarila v zid in se vrnila, da jo zopet ujel. Upa, da bodo njegovi prijatelji ta zid. No, oni to nikoli niso. Prijatelji so kot vlažne ponjave: ko žoga udari vanje, pade samo na zemljo.«



# REKREACIJA IN ŠPORT

## 45 LET NOGOMETNA NA PREVALJAH

Marljivi prevaljski športni delavci so 20. maja dostojno proslavili 45 let igranja nogometa na Prevaljah. Po uvodni slovesnosti so organizirali turnir v obliki četverboja. V izločilnih srečanjih je Korotan premagal Akumulator s 4 : 0, varaždinska Mladost pa Fužinar šele po izvajanju enajstmetrovk s 7 : 5. V tekmi za tretje mesto so Ravenčani premagali Akumulator s 3 : 2. Finalno srečanje med Korotanom in Mladostjo se je v rednem igralnem času končalo neodločeno. Šele po izvajanju enajstmetrovk je zmagal Korotan in kot slavjenec zaslužen osvojil prvo mesto.

Najvišja priznanja za dolgoletno požrtvovalno delo — zlate plakete, so dobili: Stefan Zamuplaketa, Anton Picej in Filip Konič.

## NOGOMET

V koroški članski ligi so zmagovale gostujoče ekipe. Na Ravnah je Akumulator premagal Fužinar s 5 : 3. Na Prevaljah je zmagala Ojstrica nad Korotanom s 3 : 1, vodilna Peca je v gosteh premagala Leše s 5 : 0, v Mežici sta se razšla z neodločenim izidom Holmec in Radlje 1 : 1. Nogometaši Pece so se utrudili na vrhu in vodijo z 18 tčkami pred Akumulatorjem in Radljami, ki jih imata po 15.

## ODBOJKA

Članice Fužinarja so kot prvačinje zahodne druge zvezne lige odigrale odločilno tekmo za vstop v prvo zvezno ligo s Kaštelom na nevtralnem terenu v Brčkem. Naša dekleta so morala nastopiti v mlajšimi igralnicami, ker sta pred nedavnim prenehali igrati Rančeva in Ledinekova ter izgubila srečanje s 3 : 0. Poraz ni bil prepričljiv, kot kaže rezultat, saj je Fužinar prevzel vodstvo v vseh setih in popustil zaradi neizkušenosti. Pri Fužinarju sta posebno dobro igrali Tuškova in Počičeva.

V Murski Soboti je bilo zaključeno republiško prvenstvo za mladinke, na katerem je nastopilo sedem ekip. Prvo mesto je brez poraza osvojila ekipa Branika pred Merkurjem iz Nove Gorice in selekcijo Raven.

Na polfinalnem pionirskem republiškem prvenstvu Slovenije so prvo mesto osvojili koroški pionirji, ki so nastopili kot občinska selekcija z imenom osnovne šole iz Mežice.

## ATLETIKA

V Beogradu je bilo državno prvenstvo posameznikov v mladinski konkurenci. Med koroškimi udeleženci je bila najuspešnejša Darinka Skuk, ki je osvojila drugo mesto v tekni na 800 m in četrto na 400 m. Kadiš je bil tretji pri skoku v daljino. Med polfinaliste so se še uvrstili Miran Zagmajster, Darinka Štefl in Andreja Barl, kar je tudi uspeh, če upoštevamo, da je v vsaki disciplini nastopilo več kot 500 posameznikov.

V Murski Soboti so se pomerili atleti Madžarske, Avstrije in Slovenije v tradicionalnem troboju za pokal Sovarije. Za Slovenijo je nastopil tudi koroški atlet Kadiš in dosegel v članski konkurenci odlično drugo mesto pri skoku v daljino.

V Mariboru je bilo finalno tekmovanje za atletski pokal Slovenije. Žal ni nastopila Šobrova zaradi poškodbe in ne bo mogla sodelovati na državnem finalu. Boljše uvrstitve so dosegli: Darinka Skuk, 3. mesto na 800 m, Barlova 3. na 3000 in 5. na 1500 m in Tatjana Skuk z osvojenim petim mestom na 800 m.

## ROKOMET

Mladinci Fužinarja so dobili tudi zadnji tekmi v vzhodni republiški ligi. V gosteh so premagali Šoštanj s 24 : 17. Po zadetkih sta bila najboljša Hrastnik z 8 in Haber s 5.

Na domačem terenu so še teoretično potrdili naslov prvakov, s tem da so premagali Dravo iz Ptuja s 33 : 18. Največ zadetkov sta dosegla Haber 11 in Mrdavšič 10.

## NAMIZNI TENIS

V Ljubljani je bilo finalno ekipno republiško prvenstvo osnovnih šol v ženski konkurenci. Med šestimi finalisti je osvojila prvo mesto osnovna šola iz Hrastnika. Ravenčanke so v postavi Logar, Trbižan in Šipek osvojile drugo mesto.

## S SRCEM ZA BARVE KLUBA

Leta 1976 so kot pionirji sredi Ljubljane slavili osvojitev zimskega prvenstva Slovenije. Poleti v istem letu so z nekaj »športne smole« osvojili drugo mesto. Naslednje leto pa so pričeli že kot mladinci tekmovali v republiški mladinski ligi. Iz dneva v dan, iz meseca v mesec so se kalili in postali so fantje, da bi »gore premikali«. Ti skromni športniki ne poznajo strahu, imajo srce, ki ve, kaj pomeni športni boj za klub, za prestiž, za čast »Fužinarja« z Raven. In ko prebiramo te vrstice, se sprašujemo, kdo so in kakšen šport gojijo. Preden pa jih »potegnemo« iz anonimnosti, pogledjmo njihov zadnji uspeh: prvo mesto v vzhodni republiški ligi.

Pot do vrha ni bila lahka. Premagovati je bilo treba nasprotnike doma in na tujem, zbirati točke, ki vrednotijo zmagovalca. To je naš rokomet. Malo je bilo doslej napisanega o tem športu, o naših mladincih, ki si vztrajno in nezadržno utirajo pot k vrhu. Teh nekaj besed pohvale so si sedaj zaslužili.

Iz vsakih 14 dni objavljenih rezultatov se vidi, da naši mladinci v tekmovalni sezoni 1977/78 beležijo le en poraz, in to v Celju. Boriti se na tako vročih »tleh«, proti tako renomirani ekipi in izgubiti srečanje le z dvema goloma razlike, je bil uspeh. Še večji uspeh pa je, da so tudi Celjani letos na povratnem srečanju na Ravnah položili orožje. Morali so priznati premoč naših fantov, ki

so skozi vso igro vodili celo s šestimi goli razlike in zmagali. S tem porazom so Celjani osvojili drugo mesto, ostalih sedem pa preostala mesta na tekmovalni lestvici.

Se dve leti športnega boja v okviru mladinske lige preostaneta našim tekmovalcem. Mladi in ognjevit, kot so, nas tudi v prihodnje ne bodo razočarali. Za prikazane igre in uspeh, za športno vedenje in veliko srce iskreno čestitamo mladim rokometišem: Darku Brezniku, Darku Mesariču, Branetu Zuncu, Igorju Mrdavšiču, Goranu Habru, Sašu Hrastniku, Darku Ferku, Srečku Pečniku, Miranu Reberniku, Milanu Golčerju, Dušanu Puđgarju, Borutu Kebru in Alojzu Škratku.

K uspehu nadebudne generacije je svoj delež prispeval celotni odbor RK Fužinar, največ pa prvr trener Roman Haber, ki je znal svoje bogate izkušnje v tehničnem in taktičnem pogledu ter predvsem v borbenem duhu prenesti na mlado generacijo.

## PLAVANJE

Fužinarjevi plavalci so 27. in 28. maja nastopili na dveh velikih tekmovalnih: najboljši na mednarodnem mitingu v Mödlingu v Avstriji, ostali v Krškem. Ti so osvojili le dve prvi mesti — Brunnova na 200 m prsno in Ambrož na 100 m hrbtno, medtem ko so naši v Mödlingu krepko segli po medaljah.

V konkurenci 36 klubov iz 7 držav so dosegli naslednje rezultate:

**Maja Rodič** — 3. na 400 m mešano z rekordom SFRJ za ml. mladinke, 1. na 100 m prsno z rekordom SFRJ za ml. in starejše mladinke ter absolutnim rekordom SRS. 3. na 200 m mešano z rekordom SFRJ za ml. in starejše mladinke, 1. na 200 m prsno z absolutnim rekordom SRS.

**Dimitar Vočko** — 1. na 400 m mešano in 100 m delfin, 2. na 200 m mešano.

**Miran Kos** — 1. na 100 m hrbtno z jugoslovanskim rekordom za starejše pionirje in republiškim za ml. mladince, 1. na 200 m mešano, 2. na 400 m mešano in 3. na 100 m delfin.

**Tomaž Rodič** — 2. na 100 m prsno in 3. na 200 m kravl.

**Meta Levar** — 3. na 100 m hrbtno.

**Drago Kos** — 3. na 200 m mešano.

V Gorici je bil pionirski dvo-boj med Julijsko Krajino in Slovenijo. Tokrat je Slovenija tesno izgubila z 80 : 84. Za slovensko reprezentanco je plaval Miran Kos, ki je bil trikrat med zmagovalci, in sicer v dveh solo disciplinah 100 m hrbtno in 100 m delfin in v štafeti 4 × 100 m mešano.

## ŠAH

### Občinsko sindikalno prvenstvo

28. 5. je bilo v Nami obč. sindikalno prvenstvo v šahu, ki se ga je udeležilo 9 ekip. Rezultati: 1. Železarne Ravne 30 točk, 2.



Pripravljene!

Rudnik Mežica 23,5, 3. TOZD SGV I 20,5, 4. TOZD valjarna 19, 5. TOZD SGV II 15,5 itn. Prvi dve ekipi sta si priborili pravico zastopati našo občino na republiškem prvenstvu v Kranjski gori.

### Občinsko pionirsko prvenstvo

Na Ravnah je bilo 13. 5. občinsko pionirsko prvenstvo, na katerem je sodelovalo po 9 igralcev in igralcev z vseh OŠ v občini. Občinska prvaka sta postala Danilo Peruš in Cvetka Vaukman, oba z Raven, drugo mesto sta osvojila Janko Koležnik, Prevalje, in Mateja Smrtnik, Ravne, tretje pa Darko Gomilšek, Mežica, in Marija Mezner, Ravne. Vsi imenovani so si priborili pravico nastopiti na prvenstvu Koroške.

Prvenstvo je pokazalo, da je pionirski šah napredoval, za kar gre zasluga vestnim mentorjem. Peruš je bil zaradi svojih uspehov uvrščen v pionirsko selekcijo Koroške, ki je na republiškem prvenstvu osvojila odlično 4. mesto za Kranjem, Celjem in Vrhniko.

### Pionirsko prvenstvo koroške regije

27. 5. je bilo na Ravnah v organizaciji ŠK Fužinar pionirsko prvenstvo koroške regije, na katerem so sodelovali najboljši iz vseh štirih koroških občin. Med pionirji je postal prvak Danilo Peruš z Raven z 9 točkami (brez poraza, le dva remija). 2. Havnik, Radlje, 8,5, 3. Gomilšek, Mežica, 7,5, itn.

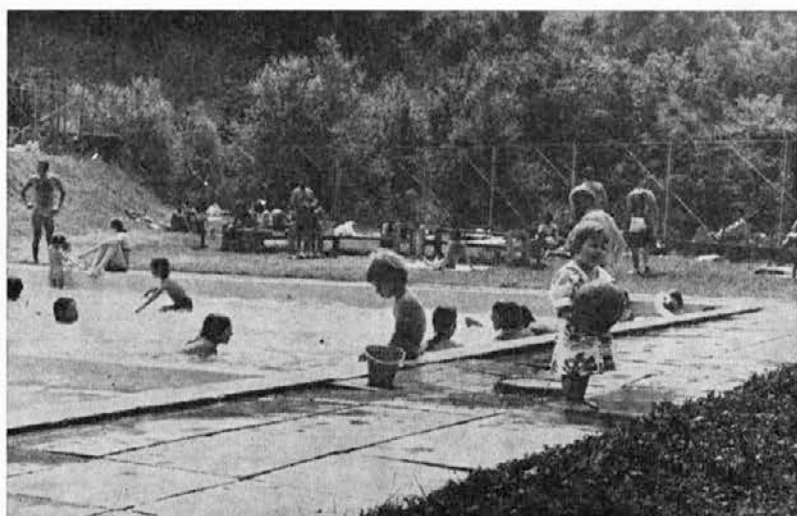
Pri pionirkah je postala prvačinja Vida Sekulovnik z Ojstrice nad Dravogradom s 4 točkami. Sledijo: 2. Mateja Smrtnik, Ravne 3,5, 3. Alenka Nikl, Slovenj Gradec, 3,5 itn.

Prva dva v vsaki skupini sta si priborila pravico udeležbe na republiškem prvenstvu v Ribnici na Dolenjskem.

Viktor Pesjak

### Hitropotezni turnir ŠK Fužinar

V počastitev dneva mladosti in obletnice rojstva tovariša Tita je bil odigran 25. maja v šahovski sobi DTK hitropotezni turnir, ki je bil obenem tudi redni mesečni



»Bučke«

za prvenstvo »Fužinar 78«. Med 13 udeleženci je zmagal J. Jesenek. Vrstni red je bil naslednji: Jesenek 10, Ristič 9,5, Erjavc 9, Grzina 8,5, Uršič, D. Peruš, Salamun in Vodovnik 6, Kolar 5,5, Vrečič 4,5, Koležnik 4, V. Peruš in Ebner 1 točka. Po točkovnem ocenjevanju je po petih turnirjih še nadalje v vodstvu J. Jesenek s 100, pred Rističem 81, Erjavcem 54, Kolar-

jem 41 točkami itd. Sprememba pri koledarju igranja junijskega turnirja bo objavljena na oglasni deski v DTK.

Mladina pri TOZD stroji in deli je v okviru svoje aktivnosti organizirala rekreacijsko šahovski hitropotezni turnir, katerega se je udeležilo prek 20 tekmovalcev. Najboljši je bil Franc Rotovnik.

J. J.

## PLANINSKI IZLET NA SUTJESKO

Ker je med člani planinskih društev Ravne na Koroškem in Prevalje precejšnje zanimanje za planinski izlet na Sutjesko in okoliške planine, smo se s predstavniki PD Goražde dogovorili, da bi bilo primerno organizirati ta izlet v mesecu juliju ali avgustu s pogojem, da bo dovolj prijavljencev, in to za en avtobus. Izlet bi bil petdnevni in bi potekal po naslednjem okvirnem programu:

**PRVI DAN:** Odhod z Raven na Koroškem ob 15. uri prek Maribora, Zagreba, Bihača, Bosanskega Petrovca, Zenice in Sarajeva.

**DRUGI DAN:** Zjutraj prihod v Sarajevo, kjer bi bil kratek ogled mestnih znamenitosti, nato odhod prek Trebeviča na Jahorino, nadalje v Pale prek Romanije do Višegrada. Tu bi si ogledali znamenitosti mesta in znani zgodovinski most na Drini. Od tu odhod v Goražde. V Goraždah bi si skupno s člani tamkajšnjega PD ogledali diapozitive, katere bi prikazoval nekdo od naših udeležencev. Nato družabni večer. Večerja in prenočišče v Goraždah.

**TRETJI DAN:** Zjutraj odhod iz Goražd na Tjentište, od tu vzpon na Maglič, na povratku ogled slapa Peručice. Po povratku z Magliča bi si ogledali muzej in spomenik NOB na Tjentištu, nakar bi skupno odšli k spomeniku Save Kovačevića. Prenočišče na Tjentištu.

**ČETRTI DAN:** Zjutraj odhod na Zelen goro (Bare), kjer bi si ogledali nekatera prizorišča in obeležja iz NOB. Po povratku na Tjentište kosilo. V popoldanskem času ogled hidrocentrale Mratinje, nakar bi bil odhod na Fočo, kjer bi prenočili.

**PETI DAN:** V zgodnjih jutranjih urah odhod iz Foče prek Kalinovnika, Ilidže, Vrela Bosne, Novega Travnika, Jajca in Drvarja, kjer bi si ogledali muzej NOB in Titovo pečino, nakar bi nadaljevali pot prek Bihača, Zagreba, Maribora do Raven. Povratek na Ravne se predvideva v poznih večernih urah.

Ker se predvideva, da bo skupno prevoženih okoli 2200 km, bodo znašali prevozni stroški za posameznika okoli 700,00 din. V to ceno niso všteti nobeni stroški izleta.

Prijave za izlet zbira tov. Pavel Stropnik, železarna tel. št. 288, najkasneje do 25. junija 1978. Pri prijavi lahko dobijo zainteresirani podrobnejše informacije o poteku in izvedbi izleta.

UO PD Ravne na Koroškem

## REKREACIJA V TOZD REZALNO ORODJE

V TOZD rezalno orodje je že vrsto let zelo aktivna športna dejavnost, kar se kaže v raznih prireditvah in tekmovanjih. Zaradi izrednih prizadevanj rekreatorjev tovariša Paradiža in Cepelnika so tekmovanja dokaj obiskana, kar pa bi lahko bilo še boljše, saj so delavci na začetku vsi navdušeni, nazadnje bi jih moral pa še prositi, da bi se udeležili tekmovanja. Kljub temu da je TOZD dokaj velika, so na prireditvah žal vedno eni in isti obrazi. Čeprav so izvolili za vsako vrsto športne panoge nekaj pomočnikov, je zaradi neresnosti le-teh še vedno vse delo v rokah rekreatorjev. Želja obeh je, da bi jima bili vsi pomočniki in vsi delavci bolj v pomoč, kakor si tudi želita še tesnejše sodelovaneje sindikata.

Letošnja sezona se je pričela hitro, saj smo že pozimi priredili tekmovanje v smuku in veleslalomu. Udeležili smo se tudi krajevnega in sindikalnega prvenstva železarne v smučanju. Med najboljšimi v namiznem tenisu sta bila Havle in Rebernik, pri kegljanju za prvenstvo železarne pa so se v 2. kolo iz naše TOZD uvrstili trije tekmovalci, in sicer Rebernik, Švab in Cepelnik.

Nazadnje smo priredili nogometni turnir, na katerem naj bi nastopalo 5 ekip, vendar smo zaradi nezainteresiranosti sodelavcev iz skupnih služb, priprave vložnega materiala in remonta lahko sestavili le štiri. Zanimivo je, da je tu zaposlenih okrog 90 ljudi, vendar niso mogli zbrati 9 igralcev za ekipo, medtem ko je v mehanični delavnici zaposlenih okrog 140, pa so sestavili kar tri ekipe.

Vreme je bilo bolj slabo, vendar smo se kljub temu zbrali na zgornjem igrišču pri kapelici v Šentanelu. Tekme so bile borbene, da še prave prvenstvene niso zmeraj takšne. Pohvaliti velja nekatere najstarejše tekmovalce. Nekaj rezultatov: brusilnica—pilarna 3:1, pilarna—orođjarna—kalilnica 5:3, rezkalna—stru-

garna—orođjarna—kalilnica 2:0. Za 1. mesto pa sta se borili rezkalna—strugarna—brusilnica in po 11-metrovki je bil rezultat 6:5. Po končanem tekmovanju smo se zbrali pri Lužniku, kjer smo imeli majhno zakusko.

Na koncu pa bi še pohvalil organizatorje za izvedbo turnirja. Kot je povsod v navadi — so bile tudi tu pripombe na sojenje. Navada — pač!

Č. H.

## VODE ZMANJKUJE

Po nekaterih podatkih naj bi bilo na zemlji 1.321.890.000 m<sup>3</sup> vode, po drugih pa 1.384.120.000 m<sup>3</sup>. Od tega je v morjih in oceanih 97,2 odstotka, v tečajnem ledu in ledenikih 2,15 odstotka, talne vode 0,625 odstotka, v rekah in jezerih 0,0017 odstotka in v atmosferi 0,001 odstotka.

Od skupno porabljene vode odpadeta dve petini na elektrarne, prav toliko na industrijo, le okoli 10 odstotkov pa je porabijo gospodinjstva oziroma zasebniki.

V Zahodni Nemčiji pokriva talna voda že manj kot polovico potreb, predvidevajo pa, da bo l. 2000 pokrivala še komaj četrtino. Zato že dolgo uporabljajo površinsko vodo.

Po podatkih mednarodne vodne statistike je bila poraba vode v litrih na posameznika l. 1972 naslednja:

Švica 408, Velika Britanija 300, Avstrija 278, Italija 271, Luxemburg 228, ZRN 179, Nizozemska 168, Francija 165.

Po navedbah svetovne konference o vodi, ki je bila marca lani v Argentini, več kot milijarda ljudi v Afriki, Aziji in Latinski Ameriki nima dovolj pitne vode. Predlog, naj bi torej razvite države ustanovile poseben vodni fond, ni prodril.

## PICASSO V BESEDI

Picasso o Chagallu:

— Edini slikar, ki razume barvo.

Chagall o Picassu:

— Kakšen genij! Škoda, da ne slikam!

\*\*\*

»Kadar ne ljubim žene svojega prijatelja, mi to jemlje vsa zadržanost pri srečanju z njim.«

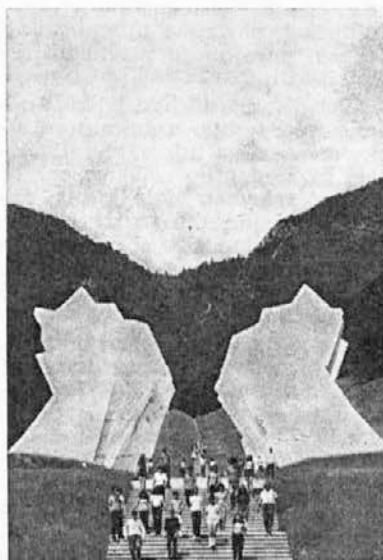
\*\*\*

»Kadar delam, pustim telo pravi vrati kakor muslimani čevlje pred vhodom v mošejo. Zato slikarji tako dolgo žive.« je reklo Picasso in doživel 92 let.

## V ZADNJIH LETIH

Čar slave je tolikšen, da vsaj bimo vse, česar se slava dotakne, četudi je to smrt.

»Ta pes je moj«, pravijo ubogi otroci. »Tu na soncu je moj prostor.« Prav takšen je začetek takšna je podoba nasilnega pri- svajanja vseh ozemelj.



Spomenik bitki na Sutjeski



# Gibanje zaposlenih v tovarni

v času od 21. aprila 1978 do 20. maja 1978

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Odkod je prišel
<b>Pridobili lastnost delavca</b>					
1.	Arnautović Senahid	4. 3. 1960	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
2.	Barbič Cveto	3. 2. 1952	VŠ dipl. inž. met.	priprava proizvodnje	iz JLA
3.	Bejek Ernest	5. 12. 1937	KV dimnikar	DS KSZ	iz druge delovne organizacije
4.	Biškup Franc	26. 3. 1959	KV telefonist o. p.	DS KSZ	prva zaposlitev
5.	Borko Ljudmila	14. 8. 1956	NK delavka	družbeni standard	sezonska zaposlitev
6.	Brložnik Mirko	24. 1. 1953	VŠ dipl. inž. kem.	kontrola kakovosti	iz JLA
7.	Burjak Ivan II.	14. 2. 1958	NK delavec	stroji in deli	iz JLA
8.	Drušković Đina	29. 4. 1954	NK delavka	družbeni standard	sezonska zaposlitev
9.	Fajmut Irma	29. 11. 1955	VŠ socialna delavka	DS KSZ	prva zaposlitev
10.	Glazer Marko	23. 2. 1954	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
11.	Grenko Sonja	24. 10. 1951	SŠ gimnazija	priprava proizvodnje	za določen čas
12.	Grobelnik Jernej	22. 8. 1958	KV strojni ključavničar	energija	iz JLA
13.	Gruđen Jože	2. 2. 1950	VŠ abs. fil. fakultete	DS KSZ	iz JLA
14.	Holc Katarina	12. 4. 1955	NK delavka	rezalno orodje	iz druge delovne organizacije
15.	Jovan Mira	2. 11. 1956	SŠ gimnazija	komerciala	za določen čas
16.	Jovič Milan	3. 3. 1952	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
17.	Krasniči Sabit	10. 6. 1957	NK delavec	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
18.	Lagoja Ivan	12. 5. 1952	NK delavec	pnevmatični stroji	iz druge delovne organizacije
19.	Lah Milena	26. 2. 1962	NK delavka	družbeni standard	sezonska zaposlitev
20.	Lakovšek Ivan	8. 12. 1953	VŠ dipl. inž. str.	priprava proizvodnje	iz JLA
21.	Mikl Stefanija	26. 12. 1948	NK delavka	stroji in deli	za določen čas
22.	Obreza Rafaela	27. 10. 1956	NK delavka	družbeni standard	sezonska zaposlitev
23.	Oder Oto	5. 11. 1958	KV obratovni električar	ETS	iz JLA
24.	Petavar Marija	7. 11. 1927	KV frizerka	družbeni standard	sezonska zaposlitev
25.	Pivka Marija	4. 10. 1931	NK delavka	družbeni standard	sezonska zaposlitev
26.	Podgoršek Jožica	31. 1. 1959	NK delavka	družbeni standard	sezonska zaposlitev
27.	Pogorevčnik Antonija	1. 12. 1943	NK delavka	rezalno orodje	iz druge delovne organizacije
28.	Pongrac Ivan	20. 8. 1952	PK rezkalec	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
29.	Potočnik Stanka	24. 4. 1956	NK delavka	družbeni standard	sezonska zaposlitev
30.	Rizmal Sonja	25. 8. 1958	KV rezkalka	rezalno orodje	prva zaposlitev
31.	Rudolf Roman	28. 2. 1950	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
32.	Selišnik Srečko	3. 4. 1954	NK delavec	priprava proizvodnje	iz druge delovne organizacije
33.	Šipek Stefan	28. 12. 1960	NK delavec	kovačnica	prva zaposlitev
34.	Štavelcer Milan	3. 8. 1957	KV strugar	stroji in deli	iz JLA
35.	Šumnik Rok	2. 8. 1950	NK delavec	industrijski noži	iz druge delovne organizacije
36.	Tomič Drago	23. 11. 1959	KV strojni ključavničar	rezalno orodje	prva zaposlitev
37.	Tušek Branka	9. 12. 1954	VŠ abs. VEKŠ	DS za finance	štipendist ZR
38.	Vavče Ivan	11. 12. 1958	KV žarilec o. p.	industrijski noži	iz JLA
39.	Vocovnik Dragica	16. 8. 1955	KV frizerka	kontrola kakovosti	iz druge delovne organizacije
40.	Vremec Mihajlo	8. 12. 1943	NK delavec	stroji in deli	iz druge delovne organizacije

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Kam je odšel
<b>Izgubili lastnost delavca</b>					
1.	Arl Stanislav	9. 3. 1953	NK delavec	jeklovlek	izključen po sklepu DS
2.	Dokl Avgusta	28. 5. 1940	SŠ gimnazija	komerciala	dana odpoved
3.	Husakovič Danica	30. 11. 1950	VŠ dipl. ekonomistka	DS za gospodarjenje	dana odpoved
4.	Jurovič Vladimir	12. 1. 1957	NK delavec	vzmetarna	dana odpoved
5.	Kačl Gvido	9. 8. 1945	magister posl. org. znanosti s področja marketinga	komerciala	dana odpoved
6.	Karničnik Janja	24. 1. 1946	SŠ ekonomski tehnik	DS za finance	dana odpoved
7.	Krajcer Stefan	26. 11. 1933	KV zidar	jeklarna	umrl
8.	Merkužič Stefan	17. 8. 1942	NK delavec	jeklarna	izključen po sklepu DS
9.	Polanc Anton	2. 1. 1939	VK instrumentalec	DS KSZ	dana odpoved
10.	Potočnik Marija II.	18. 12. 1949	NK delavka	rezalno orodje	dana odpoved
11.	Potočnik Stanko II.	30. 1. 1930	PK brusilec	stroji in deli	umrl
12.	Prosenc Ivanka	17. 12. 1932	NK delavka	DS KSZ	dana odpoved
13.	Robin Stanko	13. 4. 1933	NK delavec	jeklovlek	invalidska upokojitev
14.	Rotovnik Ivan	19. 7. 1933	PK strugar	stroji in deli	invalidska upokojitev
15.	Turk Silvester	1. 1. 1921	SŠ metal. delov.	jeklolivarna	starostna upokojitev
16.	Vezovnik Stanislav	10. 11. 1955	KV strugar	pnevmatični stroji	poklicna rehabilitacija

## IZOBRAZBA - KVALIFIKACIJA

<b>Pridobili lastnost delavca</b>	1 — PK rezkalec
1 — VŠ dipl. inženir metalurgije	21 — NK delavec
1 — VŠ dipl. inženir kemije	
1 — VŠ dipl. inženir strojništva	
1 — VŠ socialni delavec	<b>Izgubili lastnost delavca</b>
1 — VŠ abs. fil. fakultete	1 — VŠ magister posl. org. znanosti s področja marketinga
1 — VŠ abs. VEKŠ	1 — VŠ dipl. ekonomist
2 — SŠ gimnazija	1 — SŠ ekonomski tehnik
1 — KV strugar	1 — SŠ gimnazija
1 — KV rezkalec	1 — VK instrumentalist
2 — KV frizerki	1 — SŠ metalurški delovodja
1 — KV dimnikar	1 — KV strugar
1 — KV strojna ključavničarja	1 — KV zidar
1 — KV obratovni električar	1 — PK brusilec
1 — KV žarilec o. p.	1 — PK strugar
1 — KV telefonist o. p.	6 — NK delavec

## ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta in moža **Jožeta Videršnika** se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancom, ki so darovali vence in cvetje, se od njega poslovili ter ga spremljali na zadnji poti. Iskrena hvala gasilcem za mnogoštevilno spremstvo in za poslovlilne besede. Hvala godbenikom za žalostinke ter gospodu župniku za govor in obred.

Zalujoči: žena, sinovi ter hčerke z družinami in drugo sorodstvo

## ZAHVALA

Ob smrti moža in očeta **Franca Filipa** se iskreno zahvaljujemo: dr. Mariji Merkač za vso pozornost, KS, ZB Prevalje, prevaljski godbi, pevskemu zboru iz Črneč, Francu Čuku in župniku Jožetu Lodrantu za poslovlilne besede.

Iskrena hvala vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti ter darovali vence in cvetje.

Zalujoča žena Pavla z otroki in vnuki

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jelen, F. Kamnik, F. Rotar, M. Ugovšek in služba za informiranje.

## NESREČE PRI DELU V MAJU

**Pavel Ivartnik**, TOZD komerciala — pri nakladanju spolzke elektrode za elektro obločno peč ga je stisnilo za palec leve roke.

**Miran Klemenc**, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — na rezkalnem stroju ga je ročica kolesa za hitri pomik udarila po hrbtini strani desne roke.

**Ivan Hižak**, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri izbijanju gorilca na kovaški peči mu je opeka poškodovala hrbtino stran leve roke.

**Mato Andrič**, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — ko je s sodelavcem poravnaval les v delavnici, mu je med prenašanjem tega ob skobeljnem stroju zdrsnilo, tako da se je dotaknil rezila vrteče se skobeljne osi in si pri tem poškodoval mezinček leve roke.

**Rajko Božič**, TOZD jeklarna — pri izpraznjevanju zaboja z ingoti so ga žerjavne klešče udarile po kolenu leve noge.

**Ivan Jenžek**, TOZD kovačnica — pri brušenju osi na stabilnem brusilnem stroju si je obrusil hrbet leve roke.

**Andreja Rebernik**, TOZD jeklolivarna — zaradi prehitrega vklopa livarskega stroja ji je jedrnik stisnil levo roko.

**Stefan Ros**, TOZD valjarna — pri prekladanju gredic ga je žerjavna veriga stisnila za levo roko.

**Ivan Vocovnik III.**, TOZD jeklolivarna — pri litju šarže se mu je vnela podloga azbestnega predpasnika, pri čemer je dobil opekline po trebuhu.

**Jakob Stubičar**, TOZD jeklarna pri posipavanju glave ingota z lunkeritom je dobil opekline po zapestju.

**Milan Božinovski**, TOZD valjarna — pri avtogenem rezanju

odpadnega valjanca ga je ta udaril po levi strani obraza.

**Alojz Videršnik**, TOZD kovačnica — pri kovanju paličastega jekla ga je udaril obračalni drog po palcu desne roke.

**Marjan Praznik**, TOZD valjarna — pri zlaganju valjanih palic se mu je ena skotalila na levo roko ter mu poškodovala sredinec.

**Franc Hojnik**, TOZD valjarna — pri ravnanju valjanih palic ga je ena zaradi prevelike ukrivljenosti udarila po zapestju desne roke.

**Anton Kac**, TOZD jeklolivarna — pri obračanju ulitka se mu je eden skotalil na dlan leve roke.

**Edo Cigler**, TOZD jeklolivarna — pri brušenju ulitkov ga je stisnilo za sredinec leve roke.

**Ernest Koler**, TOZD industrijski noži — pri nalaganju obdelovancev na stroj je poravnaval s kladivom in se pri tem udaril po palcu leve roke.

**Dušan Brankovič**, TOZD stroji in deli — pri izbijanju konice se je s kladivom udaril po palcu leve roke.

**Milan Kolar**, TOZD pnevmatični stroji — pri izpenjanju obdelovanca se je na strgarskem nožu vrezal v podlaket.

**Marjan Špegua**, DS kadr. spl. zadev — pri raznašanju pošte si je izpahnila koleno.

**Alfrida Štrmčnik**, TOZD rezalno orodje — pri posnemanju brusne plošče se je ta razletela in ji je del plošče poškodoval kazalec desne roke.

**Franc Mešnjak II.**, TOZD stroji in deli — pri zataganju obdelovanca mu je zdrsnil ključ, pri čemer se je vrezal na ostružku.

**Peter Kvasnik**, TOZD vzmernar — pri krivljenju in kovičenju vezi mu je priletel drobec materiala v sredinec desne roke.

**Stanko Zibret**, TOZD stroji in deli — pri vstavljanju bata v cilindar mu je zdrsnil bat in si je pri tem poškodoval mezinček leve roke.

## RAZŠIRJENOST RTV PO SVETU

Po podatkih UNESCO iz leta 1973 pride v posameznih državah na 1000 prebivalcev naslednje število radijskih in televizijskih sprejemnikov (prva številka pomeni radio, druga televizor):

### Afrika

Egipt 143/17, Alžir 46/16, Angola 20/3, Etiopija 7/1, Rodezija 38/10, Sudan 80/6, Uganda 23/1,4, Zaire 4/0,3.

### Amerika

Kuba 202/59, Gvatemala 47/19, Kanada 865/348, Mehika 311/80, Argentina 425/163, Bolivija 288/2, Brazilija 62/67, Čile 147/51, Peru 134/28, Urugvaj 501/102.

### Azija

Ciper 259/100, Hongkong 240/180, Indija 24/0,3, Iran 229/39, Irak 120/50, Izrael 255/125, Japonska 670/240, Kuvajt 238/204, Nepal 10/2, Pakistan 16/2, Saudska Arabija 11/3, Sirija 374/22.

**Avstralija** 214/228, Nova Zelandija 911/237.

### Evropa

Albanija 73/1,7, Bolgarija 263/160, NDR (1976) 360/319, Poljska 234/170, Romunija 148/103, Češkoslovaška 260/234, Madžarska 243/211, Sovjetska zveza (1974) 470/210.

Stanje 1976: Belgija 408/271, ZRN 336/305, Danska 365/334, Finska 470/376, Francija 331/279, Grčija 314/122, Velika Britanija 700/329, Italija 232/227, Jugoslavija 223/162, Nizozemska 292/275, Norveška 329/270, Avstrija 280/310, Portugalska 154/92, Švedska 389/363, Švica 340/310, Španija 260/207, Turčija 105/44.

## NAŠI UPOKOJENCI



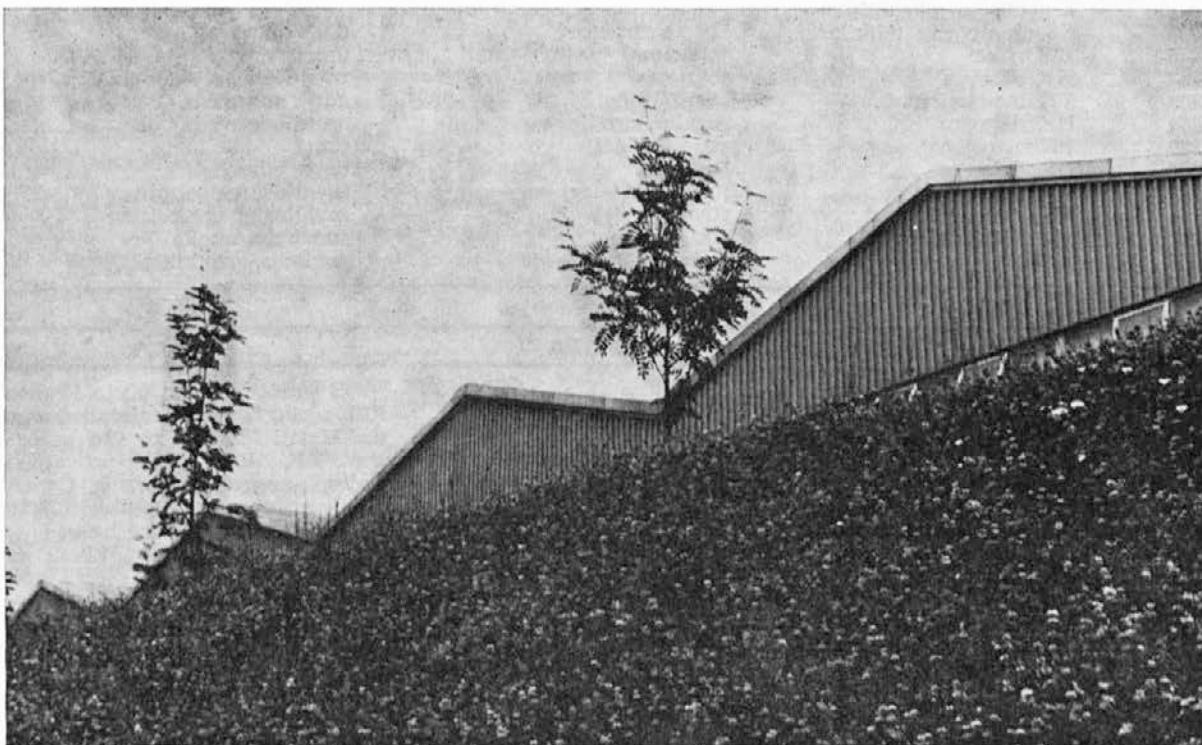
**Silvester Turk**, roj. 1. januarja 1921, v železarni od 12. marca 1946 dalje v TOZD jeklolivarna, nazadnje kot vodja težke kaluparnice. Star. upokojen 28. aprila 1978



**Stanko Robin**, roj. 13. aprila 1933, v železarni od 18. aprila 1959 dalje nazadnje v TOZD jeklolivarna kot prevzemnik. Inval. upokojen 30. aprila 1978



**Ivan Rotovnik**, roj. 19. julija 1935, v železarni od 1. junija 1960 v TOZD stroji in deli strugar. Inval. upokojen 30. aprila 1978



Cik — cak

### SALE

Tistemu, ki se zmeraj šali, ne moremo zaupati.

\*

Moj način zbijanja šal je, da povem resnico. To je najbolj smešna šala na svetu.

\*

Surove šale prijatelja so enaki izdajstvu.

Afriški ljudski reči